

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY I GIMNAZJUM

Zasady ogólne

- Na początku roku szkolnego uczniowie zostają poinformowani o zasadach PSO.
- Ocenianiu poddana jest wiedza ucznia, jego umiejętności oraz aktywność na zajęciach.
- Ocenia się rozmaite działania ucznia mające na celu wykształcenie umiejętności ponadprzedmiotowych określonych w *Podstawie programowej*, a realizowane przez: aktywność na lekcji, prace domowe, prowadzenie zeszytu przedmiotowego i zeszytu ćwiczeń, wypowiedzi ustne, pracę w grupie, prace dodatkowe- wykonanie projektu, plakatu, itp., sprawdziany (kartkówki) 20 min., prace klasowe.
- Wszystkie oceny są jawne.
- Każda ocena jest opatrzona ustnym lub pisemnym komentarzem nauczyciela.
- Komentarz zawiera informację dla ucznia o rodzaju popełnionych przez niego błędów oraz sposobie ich poprawy, a w przyszłości uniknięcia podobnych usterek.
- Wymagania edukacyjne są formułowane w oparciu o *Podstawę programową* oraz program nauczania *Opisać świat*.
- Stosuje się dwa poziomy wymagań: podstawowy i ponadpodstawowy.
- Wymagania ponadpodstawowe zawierają w sobie wymagania podstawowe. Aby zaliczyć poziom ponadpodstawowy, należy najpierw zaliczyć poziom podstawowy.
- Stosuje się sześciostopniową skalę ocen.
- Prace klasowe są obowiązkowe. Jeżeli uczeń z przyczyn losowych nie może pisać z całą klasą, to powinien to uczynić w terminie dwutygodniowym od powrotu do szkoły na dodatkowych zajęciach.
- Uczeń ma tylko raz prawo do poprawy. Ocena z poprawy jest ostateczna.
- Poprawa pracy klasowej odbywa się w terminie ustalonym przez nauczyciela, nie dłuższym jednak niż 2 tygodnie od oddania prac.
- Prace klasowe są zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem.
- Wszystkie prace klasowe uczeń musi poprawić, czyli dokonać analizy i korekty popełnionych błędów.
- Prace klasowe mogą być pisane na kartkach lub w specjalnych zeszytach. Nauczyciel umawia się co do tego na pierwszych zajęciach z uczniami.
- Raz w miesiącu uczniowie piszą samodzielną pracę stylistyczną w klasie zapowiedzianą dzień wcześniej.
- Pisemne prace domowe mogą być zadawane z lekcji na lekcję.
- Na życzenie nauczyciela domowe prace pisemne mogą być wykonywane na kartkach opatrzonych podpisem i tematem pracy. Prace muszą być napisane w sposób czytelny i estetyczny.
- Prace domowe uczeń jest zobowiązany oddawać w ustalonym terminie. Jeśli praca nie zostanie oddana, skutkuje to oceną niedostateczną.
- Dwa razy w semestrze uczeń może na początku lekcji zgłosić brak pracy domowej lub nieprzygotowanie do zajęć. Nauczyciel zaznacza ten fakt w dzienniku.

- Za aktywność na zajęciach uczeń może być nagrodzony „plusem”. Pięć „plusów” daje ocenę bardzo dobrą.
- Za brak aktywności i celowe uchylanie się od pracy na lekcji lub pracy w grupie nad jakimś zadaniem uczeń może otrzymać „minus”. Pięć „minusów” daje ocenę niedostateczną.
- Zarówno „plusy” jak i „minusy” są zapisywane przez nauczyciela w notesie lub dzienniku.
- Obowiązkiem ucznia jest prowadzenie zeszytu przedmiotowego i przynoszenie go na każde zajęcia. Zeszyt można zmienić na nowy tylko za zgodą nauczyciela.
- Jeśli zadana była praca domowa w zeszycie, a uczeń zgłosi jego brak, jest to równoznaczne z nieodrobieniem zadania domowego.
- W razie udowodnienia uczniowi przez nauczyciela niesamodzielności pracy domowej (np. wypracowanie przepisane z Internetu) otrzymuje on ocenę niedostateczną.
- Wszystkie ocenione sprawdziany są przechowywane do końca roku szkolnego i mogą być udostępniane rodzicom w czasie konsultacji lub wywiadówek, lub w innym ustalonym terminie.
- Podstawa uzyskania przez ucznia oceny semestralnej jest posiadanie przynajmniej sześciu ocen cząstkowych, w tym trzech z prac pisemnych.
- W szczególnych przypadkach (np. długotrwała choroba ucznia) dopuszcza się indywidualne zasady oceniania uzgodnione między nauczycielem a uczniem i ewentualnie jego rodzicami, umożliwiające uzupełnienie przez ucznia powstałych zaległości.

Umiejętności oceniane na lekcjach języka polskiego w klasie I

<p>– Czytanie różnych tekstów kultury¹ (rozumianych jako wszelkie wytwory kultury materialnej i duchowej człowieka, podlegające odczytaniu i interpretacji, zwłaszcza teksty kultury należące do polskiego dziedzictwa kulturowego; w tym Źródła historyczne)</p>	<p>Uczeń:</p>
	<p>– czyta teksty kultury na poziomie dosłownym, przerośnym i symbolicznym</p>
	<p>– interpretuje teksty kultury, uwzględniając intencje nadawcy</p>
	<p>– odróżnia fakty od opinii, prawdę historyczną od fikcji</p>
	<p>– dostrzega perswazję, manipulację, wartościowanie</p>
	<p>– wyszukuje informacje zawarte w różnych tekstach kultury (w szczególności w tekstach literackich, publicystycznych,</p>

¹ Źródło: *Informator o egzaminie gimnazjalnym w 2008 i 2009 roku*. Warszawa 2007 r.

	<p>popularnonaukowych, aktach normatywnych, ilustracjach, mapach, tabelach, diagramach, wykresach, schematach)</p> <p>– dostrzega środki wyrazu typowe dla tekstów literackich, tekstów publicystycznych i określa ich funkcje</p> <p>– odnajduje i interpretuje związki przyczynowo-skutkowe</p> <p>– dostrzega i analizuje konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury: historyczny, biograficzny, filozoficzny, religijny, literacki, plastyczny, muzyczny, regionalny</p> <p>– wyjaśnia zależności między różnymi rodzajami tekstów kultury (plastyką, muzyką, literaturą)</p> <p>– dostrzega wartości wpisane w teksty kultury</p>
<p>– Tworzenie własnego tekstu (redagowanie określonych form wypowiedzi)</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– buduje wypowiedzi poprawne pod względem językowym i stylistycznym w następujących formach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zaproszenie – dedykacja – ogłoszenie – recenzja (książki, filmu, spektaklu teatralnego) – opowiadanie – opis dzieła sztuki – reprodukcji obrazu – streszczenie <p>– posługuje się kategoriami i pojęciami swoistymi dla przedmiotów humanistycznych</p> <p>– tworzy teksty o charakterze informacyjnym lub perswazyjnym, dostosowane do sytuacji komunikacyjnej</p> <p>– zna i stosuje zasady organizacji tekstu, tworzy tekst na zadany temat, spójny pod względem logicznym i składniowym</p> <p>– formułuje, porządkuje i wartościuje argumenty uzasadniające stanowisko własne lub cudze</p> <p>– analizuje, porównuje, porządkuje i syntetyzuje informacje zawarte</p>

	<p>w tekstach kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokonuje celowych operacji na tekście: streszcza, rozwija, przekształca stylistycznie – wypowiada się na temat związków między kulturą rodzimą a innymi kręgami kulturowymi – formułuje problemy, podaje sposoby ich rozwiązania, wyciąga wnioski, wypowiada się na temat sytuacji problemowej przedstawionej w tekstach kultury
– Mówienie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – formułuje następujące rodzaje wypowiedzi ustnych: <ul style="list-style-type: none"> – opowiadanie twórcze i odtwórcze – przemówienie – dba o spójność, poprawność językową i płynność wypowiedzi – stara się zainteresować sposobem mówienia
– Przestrzeganie zasad ortograficznych	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pisze poprawnie pod względem ortograficznym (w tym dyktanda), stosując w praktyce poznane zasady ortograficzne – korzysta ze słownika ortograficznego
– Znajomość treści lektur obowiązkowych i uzupełniających	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – czyta lektury obowiązkowe i uzupełniające – wykazuje się znajomością treści i zagadnień zawartych w lekturach – bierze czynny udział w omawianiu utworów
– Znajomość zagadnień z zakresu nauki o języku i frazeologii	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje w praktyce wiedzę dotyczącą wybranych zagadnień z zakresu nauki o języku – wyjaśnia znaczenia wybranych związków frazeologicznych – stosuje w wypowiedziach wybrane związki frazeologiczne
– Recytacja	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wygłasza tekst (wiersz, fragment prozy) z pamięci – recytuje wyraźnie i wyraziście z zachowaniem zasad kultury żywego słowa
– Rysunkowe (plastyczne) konkretyzacje utworów literackich	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzy ilustracje do utworów, odzwierciedlając informacje podane w tekstach – dba o estetykę i oryginalność wykonanych

	<p>prac plastycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje różne techniki plastyczne
– Wykonanie określonych projektów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizuje samodzielnie lub w zespole projekt związany z określonym zagadnieniem – dba o estetykę i oryginalność realizowanego projektu – stosuje różnorodne techniki i technologie – prezentuje wykonany projekt
– Realizacja zadań w grupie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizuje w grupie określone zadanie – prezentuje efekt, rezultat pracy grupy
– Przygotowanie inscenizacji	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bierze udział w przygotowaniu scenicznych prezentacji (fragmentów) poznanych utworów – projektuje i wykonuje dekoracje, stroje, rekwizyty – wciela się w rolę, biorąc udział w przedstawieniu

Sposoby (zasady) oceniania poszczególnych umiejętności

Umiejętności:	Sposób oceniania:
– czytanie różnych tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> – omawianie, analiza przeczytanego tekstu na lekcji pod kierunkiem nauczyciela (ocena formułowana na podstawie zakresu kształcenia literackiego i kulturowego rozpisanego na poziomy wymagań – patrz*) – samodzielna praca z tekstem w formie testu, sprawdzianu itp. (zadania punktowane według kryteriów, punkty przeliczane na oceny, skala punktów i ocen podawana przed testem, sprawdzianem itp.)
– tworzenie własnego tekstu (redagowanie określonych form wypowiedzi)	<p>Patrz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kryteria oceny pisemnych form wypowiedzi (ćwiczeń redakcyjnych – domowych i klasowych)
– mówienie	<p>Patrz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kryteria oceny wypowiedzi ustnych: <ul style="list-style-type: none"> – opowiadania twórczego i odtwórczego – przemówienia
– przestrzeganie zasad ortograficznych	<p>Patrz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zasady oceniania dyktand

<p>– znajomość treści lektur obowiązkowych i uzupełniających</p>	<p>Lektura obowiązkowa: – sprawdziany ze znajomości treści lektur (zadania punktowane według określonych kryteriów, punkty przeliczane na oceny, skala punktów i ocen zapisana pod każdym sprawdzianem) Lektura uzupełniająca: – ocena za notatki przygotowane przez ucznia, w razie wątpliwości – dodatkowe pytania z treści lektury</p>
<p>– znajomość zagadnień z zakresu nauki o języku, frazeologii</p>	<p>– omawianie, analiza zagadnień z zakresu nauki o języku na lekcji pod kierunkiem nauczyciela (ocena formułowana na podstawie zakresu kształcenia językowego rozpisanego na poziomy wymagań – patrz**) – samodzielna analiza zagadnień z zakresu nauki o języku w formie testu, sprawdzianu itp. (zadania punktowane według kryteriów, punkty przeliczane na oceny, skala punktów i ocen podawana przed testem, sprawdzianem itp.)</p>
<p>– recytacja</p>	<p>Patrz: – kryteria oceny recytacji</p>
<p>– rysunkowe (plastyczne) konkretyzacje utworów literackich</p>	<p>Patrz: – kryteria oceny rysunkowych (plastycznych) konkretyzacji utworów</p>
<p>– realizacja określonych projektów</p>	<p>Patrz: – kryteria oceny realizacji określonych projektów</p>
<p>– realizacja zadań w grupie</p>	<p>Patrz: – kryteria oceny współpracy w grupie w związku z realizacją konkretnych zadań</p>
<p>– przygotowanie inscenizacji</p>	<p>– kryteria oceny ustala każdorazowo nauczyciel (mając na uwadze przede wszystkim wkład pracy uczniów w przygotowanie przedstawienia) i podaje przed realizacją konkretnych inscenizacji</p>

* **Zakres kształcenia literackiego i kulturowego** („Opisać świat”) **rozpisany na poziomych wymaganiach: podstawowy i ponadpodstawowy.** Wymagania podstawowe są ważne dla dalszego uczenia się przedmiotu. Powinna poradzić sobie z nimi zdecydowana większość zespołu klasowego. W zależności od stopnia sprostania tym wymaganiom uczniowie otrzymują ocenę dopuszczającą lub dostateczną. Natomiast za opanowanie umiejętności zapisanych jako ponadpodstawowe – ocenę dobrą lub bardzo dobrą. **Uwaga!** Po podjęciu

pracy z konkretnym zespołem uczniów może się okazać konieczne dokonanie pewnych przesunięć w obrębie poziomów wymagań, aby dostosować je do rzeczywistej sytuacji edukacyjnej, z jaką nauczyciel będzie miał do czynienia w danej klasie.

Teksty, nauka o języku i materiał ilustracyjny	Poziom wymagań	
	Podstawowy (P) Ocena dopuszczająca i dostateczna	Ponadpodstawowy (PP) Ocena dobra i bardzo dobra
	Uczeń:	
<ul style="list-style-type: none"> oś czasu <i>Starożytne fundamenty</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa ramy czasowe antyku przedstawia osiągnięcia starożytnych cywilizacji wyjaśnia, dlaczego starożytni Grecy tłumaczyli zjawiska przyrodnicze, odwołując się do kwestii religijnych wymienia najważniejszych bogów greckich, wskazuje ich atrybuty i domeny omawia funkcję mitów w świecie starożytnym wskazuje najtrafniejszy synonim wyrażenia <i>starożytne fundamenty</i> i uzasadnia swój wybór 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie dociera do informacji na temat trzech wybranych bogów greckich referuje zdobyte wiadomości określa, które z greckich bóstw miały swoje odpowiedniki w kulturze rzymskiej
<ul style="list-style-type: none"> Ewangelia według świętego Łukasza (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> referuje podany fragment Ewangelii określa charakter pierwszego zdania w przytoczonym tekście przedstawia metaforyczne znaczenie paraboli wyjaśnia pojęcie <i>fundament</i> w kontekście fragmentów Ewangelii formułuje prawdę moralną przedstawioną we fragmentach Ewangelii 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie słowa <i>fundament</i> w różnych kontekstach wyjaśnia, jaką funkcję pełnią wyrazy podane w nawiasach
<ul style="list-style-type: none"> Jan Parandowski, <i>Mitologia</i> (fragmenty) dom w Pompejach (zdjęcie) atrium w starożytnym rzymskim domu (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> referuje treść fragmentów <i>Mitologii</i> omawia najważniejsze obyczaje panujące w starożytnych domach wyjaśnia, kim była Hestia i dlaczego nie poświęcano jej osobnych świątyń określa, na czym polegał kult larów przedstawia funkcję atrium wypowiada się na temat funkcji domu w życiu człowieka sporządza notatkę dotyczącą kultu larów i penatów w antycznym Rzymie tłumaczy pojęcie <i>ognisko domowe</i> w różnych kontekstach 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w dowolnych źródłach informacje na temat obyczajów związanych z domem i gościnnością w obcych kulturach opisuje przestrzeń antycznego domu na podstawie materiału ilustracyjnego
<ul style="list-style-type: none"> Homer, <i>Odyseja</i> (fragmenty) oślepienie Polifema (zrekonstruowana rzeźba rzymska) 	<ul style="list-style-type: none"> referuje treść fragmentów <i>Odysei</i> sporządza plan wydarzeń wskazuje narratora określa rodzaj narracji opisuje zasady gościnności obowiązujące w starożytnej Grecji na podstawie fragmentów <i>Odysei</i> wypowiada się na temat bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat innych przygód Odysa opisanych przez Homera w <i>Odysei</i> tworzy mapę podróży Odysa referuje mit o wojnie trojańskiej odnajduje w wybranych źródłach informacje o zasadach gościnności obowiązujące w innych kulturach

	<p>przedstawionych we fragmentach eposu Homera</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegał podstęp Odysa • wskazuje cytat potwierdzający, że Odyszeusz to najprzebiegły król grecki • odnajduje przysłowia dotyczące gościnności • omawia fotos z filmu oraz rzeźbę ilustrujące fragmenty <i>Odysei</i> • redaguje relację z wizyty w wybranym domu i opisuje obowiązujące w nim zasady gościnności • wyjaśnia celowość zastosowania w tekście synonimów imienia Polifem • przekształca fragmenty tekstu na język współczesny 	<p>dawniej i współcześnie</p> <ul style="list-style-type: none"> • przytacza przysłowia dotyczące gościnności • porównuje motyw oślepienia Polifema przez Odysa w tekście literackim i rzeźbie
<ul style="list-style-type: none"> • Partenon (zdjęcie) 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje najważniejsze informacje na temat Partenonu • przedstawia patronkę świątyni • posługuje się terminologią w omawianiu kompozycji budowli • wyjaśnia, na czym polega harmonia na przykładzie Partenonu • sporządza mapę myśli zawierającą najważniejsze informacje na temat Partenonu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia figury geometryczne widoczne w konstrukcji budynku i wyjaśnia ich funkcję w kompozycji • odnajduje w dowolnych źródłach informacje na temat wybranych budowli starożytnych • prezentuje na forum klasy wybraną budowlę starożytną (grecką lub rzymską)
<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik <i>Opisać świat</i>, rozdział 1 <i>Dom</i>, s. 24–25 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy tworzenia notatki • tworzy notatkę na dowolny temat według wskazówek zamieszczonych w podręczniku • stosuje skróty przydatne do tworzenia notatki • przekształca tekst ciągły w notatkę • redaguje notatkę z przeczytanej ostatnio lektury 	
<ul style="list-style-type: none"> • Julian Tuwim, <i>Zapach szczęścia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść wiersza • określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu i do kogo się zwraca • wyjaśnia, który okres z życia człowieka przedstawia podmiot mówiący • wypowiada się na temat postrzegania domu przez osobę mówiącą w wierszu • wskazuje, czym jest szczęście dla podmiotu mówiącego • odnajduje w wierszu fragmenty oddziałujące na zmysły • interpretuje tytuł wiersza • opisuje zmysłowy odbiór swojego domu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie słowa <i>kredens</i> na podstawie dostępnych źródeł i określa, jak się zmienił sens wyrazu od czasów Tuwima

<ul style="list-style-type: none"> • Sue Townsend, <i>Adrian Mole lat 13 i 3/4</i> (fragment) 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje przeczytany fragment • wskazuje narratora • określa rodzaj narracji • wypowiada się na temat bohatera – podejmowanych przez niego działań oraz ich efektów • wymienia cechy dziennika na podstawie fragmentu książki • omawia problemy nastolatków przedstawione w tekście na przykładzie głównego bohatera • przedstawia swoją opinię na temat problemów i przeżyć bohatera • wyjaśnia, na czym polega komizm tekstu • opisuje wystrój swojego wymarzonego pokoju 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje tydzień ze swojego życia formie dziennika lub bloga
<ul style="list-style-type: none"> • Edward Stachura, <i>Ite missa est (pieśń na wyjście)</i> • Ryszard Kapuściński, <i>Heban</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia tematykę fragmentów reportażu Ryszarda Kapuścińskiego • określa, jak się czują Afrykańczycy podczas podróży • wyjaśnia, dlaczego według autora reportażu mieszkańcy Czarnego Łądu są wiecznymi wędrowcami • wymienia pozytywne i negatywne strony tego, że Afrykańczycy żyli w małych skupiskach ludzkich. • wskazuje, w czym Kapuściński upatruje różnic dzielących kulturę europejską od afrykańskiej • tłumaczy, jak w Afryce jest rozumiane pojęcie domu i dlaczego • uzasadnia, że omawiany tekst ma cechy reportażu • zapisuje informacje na temat Afryki zawarte w tekście Kapuścińskiego • bierze udział w dyskusji dotyczącej tego, czy w obcym miejscu można poczuć się jak w domu • tworzy nazwy zawodów męskiego i damskiego od rzeczownika <i>reportaż</i>, a następnie stosuje je w zdaniu • przedstawia związek znaczenia słowa <i>heban</i> z treścią fragmentów książki Kapuścińskiego • charakteryzuje styl, jakim zostały napisane przytoczone fragmenty <i>Hebanu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w dowolnych źródłach informacje na temat tworzenia domu w miejscach, gdzie panuje surowy klimat i prezentuje je na forum klasy
<ul style="list-style-type: none"> • John Ronald Reuel Tolkien, <i>Drużyna pierścienia</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu • określa, jaki typ narracji występuje w utworze Tolkiena • identyfikuje narratora na podstawie analizy form czasowników zastosowanych w przytoczonych fragmentach książki • omawia świat przedstawiony fragmentów powieści • wypowiada się na temat bohaterów, 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje pytania do rozmowy z Frodem • omawia znane sobie teksty kultury należące do fantastyki (literatura, film, komiks) • prezentuje swoje zdanie na temat fantastyki

	<p>występujących we fragmentach książki, ich decyzji i motywacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy świadczące o tym, że podany fragment należy do literatury fantastycznej • przedstawia własne refleksje na temat postrzegania domu z perspektywy podróży • podaje znaczenie frazeologizmu: <i>strzyc uszami</i> i stosuje ten związek w zdaniu 	
<ul style="list-style-type: none"> • Edward Stachura, <i>Ite missa est (pieśń na wyjście)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje adresata wiersza • wyjaśnia, do czego podmiot mówiący namawia odbiorców • odnajduje i odczytuje sens metafor zastosowanych w utworze • formułuje własnymi słowami przesłanie wiersza • wypowiada swoją opinię na temat przesłania utworu • interpretuje tytuł tekstu wykorzystując informacje zawarte w przypisie • wyraża własne zdanie na temat stwierdzenia, że domem człowieka jest cały świat • określa funkcję zastosowania wskazanych form trybu czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację o Edwardzie Stachurze • wskazuje powiązania pomiędzy biografią poety a przesłaniem wiersza
<ul style="list-style-type: none"> • Keret: <i>To dom dla ludzi otwartych</i> (fragmenty wywiadu z Etgarem Keretem) • wewnątrz domu Kereta w Warszawie (zdjęcie) 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje sylwetkę Etgara Kereta na podstawie fragmentu wywiadu • wyjaśnia, na czym polega wyjątkowość stworzonego przez niego domu • wypowiada się na temat potencjalnych mieszkańców domu • interpretuje wskazaną wypowiedź dziennikarki • tłumaczy, jak można rozumieć sen Kereta • podaje znaczenie frazeologizmu <i>otwarty człowiek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje na temat dziwnych domów z dowolnych źródeł • wypowiada się na temat wnętrza domu Kereta ukazanego na fotografii
Język a inne sposoby komunikacji	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia schemat komunikacyjny • dostrzega zależność pomiędzy formą komunikatu a pozostałymi elementami schematu komunikacyjnego • odczytuje znaki niewerbalne • podaje przykłady komunikacji niewerbalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady nieporozumień komunikacyjnych i wyjaśnia ich istotę
Czasownik	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia formy nieosobowe czasownika od osobowych • określa formy gramatyczne czasownika z pomocą nauczyciela • redaguje zdania z nieosobowymi formami czasownika zakończonymi na <i>-no, -to</i> • uzupełnia zdania czasownikami w odpowiedniej formie • przekształca zdania, używając właściwej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> • przededagowuje instrukcję, w której wykorzystuje czasowniki w trybie rozkazującym • sporządza notatkę z zastosowaniem nieosobowych form czasownika • określa formy gramatyczne czasownika • odmienia czasowniki kłopotliwe

<ul style="list-style-type: none"> • Ewangelia według świętego Łukasza (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść fragmentów Ewangelii • opisuje osoby biorące udział w wydarzeniach • wyjaśnia, kim byli Samarytanie • wypowiada się na temat przyczyn nieudzielenia pomocy poszkodowanemu • formułuje przesłanie przypowieści • zabiera głos w dyskusji, czy łatwo jest być dobrym 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze tekst, w którym opowiada historię pobitego człowieka z perspektywy Samarytanina • podejmuje dyskusję na temat miłosierdzia we współczesnym świecie • podaje przykłady z innych tekstów kultury poruszających kwestię miłosierdzia
<ul style="list-style-type: none"> • oś czasu • <i>Średniowieczne wzorce osobowe</i> • klasztor Mont Saint Michel (zdjęcie) • koronacja Najświętszej Marii Panny – katedra w Reims (zdjęcie) • katedra Notre Dame (zdjęcie) 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje najpopularniejsze wzorce osobowe epoki • określa, co było podstawą światopoglądu ludzi średniowiecza • przedstawia hierarchię obowiązującą w zaświatach i świecie doczesnym • wyjaśnia, dlaczego średniowieczne budowle sakralne były wysokie i strzeliste • ocenia, który ze średniowiecznych wzorców osobowych jest do dzisiaj aktualny 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co oznacza określenie <i>wzorzec osobowy</i> na podstawie tekstu i dostępnych źródeł wiedzy • omawia styl gotycki i prezentuje jego cechy na przykładach (np. materiały ilustracyjnym z podręcznika)
<ul style="list-style-type: none"> • Jan z Czarnkowa, <i>Kronika</i> (fragmenty) • Marcello Bacciarelli, <i>Portret Kazimierza Wielkiego</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść fragmentu • przytacza określenia, które stosuje narrator do opisu rządów Kazimierza Wielkiego • wskazuje najważniejsze dokonania Kazimierza Wielkiego opisane we fragmentach kroniki • prezentuje sylwetkę władcy wyłaniającą się z fragmentu • wypowiada się na temat rzetelności tekstu • podaje cechy idealnego władcy • układa pytania do akapitów • wymienia określenia, które w średniowieczu pełniły funkcję nazwisk 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego autor porównał Kazimierza Wielkiego do biblijnego króla i jaki cel dzięki temu porównaniu osiągnął • odnajduje w dowolnych źródłach informacje na temat wybranego króla Polski i prezentuje jego sylwetkę • uzupełnia wiadomości dotyczące cech idealnego władcy o informacje uzyskane z analizy portretu Kazimierza Wielkiego
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pieśń o Rolandzie</i> (fragmenty) • ilustracja ze średniowiecznego manuskryptu przedstawia walczącego Rolanda 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść fragmentów utworu • prezentuje sylwetkę głównego bohatera • wymienia wartości ważne dla Rolanda • opisuje pozostałych bohaterów pojawiających się we fragmencie • omawia przygotowania Rolanda do śmierci • wymienia wartości ważne dla bohatera • przedstawia swoją opinię na temat postawy Rolanda • podaje synonimy wyrazu <i>bohaterski</i> i używa ich w zdaniu • przytacza przykłady związków frazeologicznych lub przysłów z wyrazami <i>rękawica</i>, <i>miecz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje nierealistyczne elementy pojawiające się we fragmentach i określa ich funkcję • przygotowuje wystąpienie na temat kodeksu rycerskiego na podstawie dowolnie wybranych źródeł • podejmuje dyskusję dotyczącą możliwości funkcjonowania kodeksu rycerskiego współcześnie • prezentuje sylwetki bohaterów z filmów, książek i komiksów fantasy, wzorowane na średniowiecznych rycerzach • porównuje Rolanda z superbohaterami funkcjonującymi we współczesnej kulturze popularnej • analizuje średniowieczny sposób ukazania rycerza na rycinie
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kwiatki św. Franciszka z Asyżu</i> (fragment) 	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza zamieszczony fragment <i>Kwiatków św. Franciszka z Asyżu</i> • wskazuje właściwe fragmenty tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje życie wybranego współczesnego świętego • wypisuje z tekstu zwroty

	<ul style="list-style-type: none"> • określa, kim jest narrator tekstu i jaki ma stosunek do opisanych postaci • wyjaśnia, dlaczego narrator nazywa Macieja z Marignano bratem • przedstawia intencję Macieja, kiedy zadawał pytanie św. Franciszkowi oraz naukę udzieloną przez świętego • bierze udział w dyskusji na temat wyrzeczeń, których wymaga życie świętego • wyjaśnia zasadę pisowni zaimka <i>Niego</i> wielką literą • wymienia cechy świętego 	<p>charakterystyczne dla języka biblijnego i wyjaśnia ich znaczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje średniowieczny sposób ukazania świętego na fresku
<ul style="list-style-type: none"> • Paolo Uccello, <i>Święty Jerzy i smok</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje kompozycję obrazu z podziałem na plany • wyjaśnia symbolikę barw umieszczonych na obrazie • określa, do jakich wzorów odwołuje się dzieło • wypowiada się na temat średniowiecznych ideałów zaprezentowanych na obrazie • omawia symbolikę płótna 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zastosowanie perspektywy na obrazie
	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy, jakie powinien zawierać opis przedmiotu, postaci, krajobrazu • posługuje się odpowiednim słownictwem, sporządzając opis przedmiotu, postaci, krajobrazu • porządkuje informacje, aby utworzyć opisu przedmiotu • zastępuje powtarzające się słowa synonimami • odnajduje antonimy • sporządza samodzielnie opis krajobrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opis fikcyjnego krajobrazu
<ul style="list-style-type: none"> • Walter Isaacson, <i>Steve Jobs</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje fragment tekstu • wymienia cechy charakteru Steve'a Jobsa • wyjaśnia znaczenie sformułowania <i>geniusz czarodziejski</i> • omawia stosunek narratora do prezentowanej postaci • wypowiada się na temat przedstawionych w tekście metod pracy stosownych przez Jobsa • wskazuje najważniejsze, we własnym mniemaniu, cechy lidera • podaje znaczenie frazeologizmu <i>czytać w ludziach</i> • określa styl tekstu na podstawie podanych przymiotników 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy dłuższą pracę pisemną charakteryzującą wybitnego współczesnego lidera
<ul style="list-style-type: none"> • Wisława Szymborska, <i>Radość pisania</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat podmiotu mówiącego • przedstawia sytuację liryczną • wskazuje i objaśnia metafory w wierszu • interpretuje treść wiersza • wyjaśnia tytuł utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje krótki opis fikcyjnego, wymyślonego przez siebie, świata

	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na czym polega radość pisania • wypowiada się na temat roli wyobraźni w życiu • tworzy formy czasownika od wyrazów użytych w tytule wiersza 	
<ul style="list-style-type: none"> • Anita Czapryn, <i>Piekło w Ghazni</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zdania informujące o miejscu wydarzeń opisanych w artykule • przedstawia atmosferę panującą w polskiej bazie przed atakiem talibów • opisuje wygląd rebeliantów w momencie ataku • wypowiada się na temat znaczenia pojęcia <i>bohaterstwo</i> w kontekście fragmentów artykułu • porównuje współczesnych żołnierzy ze średniowiecznym rycerstwem • prezentuje przeżycia jednego z bohaterów tekstu Anity Czapryn • wyjaśnia znaczenie określeń: <i>rebelianci, talibowie</i> • odnajduje w tekście przykłady języka żołnierzy 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje notatkę o współczesnym człowieku (żołnierzu lub cywile), który zasługuje na miano bohatera • omawia przyczynę nagromadzenia w tekście czasowników i krótkich zdań pojedynczych • wypowiada się na temat przyczyn i sposobu przeprowadzania ataków terrorystycznych na świecie • podejmuje dyskusję na temat pojmowania bohaterstwa we współczesnym świecie
<ul style="list-style-type: none"> • Jan Twardowski, ***[<i>Święty Franciszku...</i>] • Eric-Emmanuel Schmitt, <i>Oskar i pani Róża</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje adresata lirycznego i osobę mówiącą w utworze • wyjaśnia, do czego przyznaje się w wierszu nadawca wypowiedzi • podaje sens słów: <i>serce mam byle jakie</i> • wskazuje metafory oraz apostrofy i objaśnia ich znaczenie • interpretuje wymowę wiersza • cytuje fragment, w którym Oskar mówi o tym, czym – jego zdaniem – zajmują się wolontariusze • charakteryzuje relację chłopca z jego opiekunką • tłumaczy, z jakiego powodu wszyscy w szpitalu zaczęli traktować Oskara inaczej • określa motywację Róży, kiedy opowiada Oskarowi różne historie • podaje, które cechy świętego można dostrzec w postępowaniu Róży i Oskara • tworzy notatkę na temat zalet bycia wolontariuszem • bierze udział w dyskusji inspirowanej wypowiedzią bohatera, że <i>pisanie to bzdura, odchyłka, bezsens, jaja. To lipa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat wad i zalet pokory we współczesnym świecie • opisuje postawę św. Franciszka na podstawie różnych źródeł informacji • przygotowuje i przeprowadza ankietę na temat świętości współcześnie • charakteryzuje w kilku słowach styl wiersza • podaje dwa synonimy słowa <i>poważać</i> i układa z nimi zdania • wypowiada się na temat etyczności kłamstwa zależnie od sytuacji w kontekście fragmentu powieści • gromadzi informację dotyczące działalności lokalnego ośrodka wolontariatu i pracy wolontariusza • wyjaśnia, jaki efekt daje stworzenie powieści w formie listów
Funkcje wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy różnych funkcji wypowiedzi • rozpoznaje funkcje wypowiedzi w podanych tekstach • wskazuje sytuacje, w których dominują poszczególne funkcje wypowiedzi • redaguje krótkie teksty, w których dominują poszczególne funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy różne wersje jednego tekstu – w każdej z nich dominuje inna funkcja wypowiedzi • redaguje jeden tekst, który realizuje wszystkie poznane funkcje wypowiedzi
Strona czynna i bierna czasownika	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasadę tworzenia strony biernej • wskazuje, w jakich okolicznościach używamy strony biernej 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w tekście czasowniki w stronie biernej i wyjaśnia, w jakim celu zostały użyte

	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich • podaje przykłady wypowiedzi, w których najważniejszą rolę odgrywa wykonawca czynności oraz te, w których najistotniejszy jest jej obiekt • przekształca zdania ze strony czynnej na bierną, aby uniknąć dwuznaczności wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • używa strony biernej w tekstach oficjalnych, np. w stylu urzędowym
<ul style="list-style-type: none"> • Jan Parandowski, <i>Mitologia</i> (fragmenty) • Abraham Bloemaert, <i>Mercury, Argus i Io</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść fragmentu • wyjaśnia, w jaki sposób Hermes wszedł w posiadanie swojego atrybutu • opisuje, jak wyglądał kaduceusz i tłumaczy, do czego służył • charakteryzuje Hermesa • tworzy samodzielną notatkę na temat Hermesa • zajmuje stanowisko w rozmowie na temat znaczenia frazeologizmu <i>cieszyć się życiem</i> • tworzy formy bezokolicznika podanych czasowników 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzują mediatora sporu • redaguje wypowiedź opisującą daną postać (rzeczywistą bądź fikcyjną), która, podobnie jak Hermes, potrafi wprowadzić otoczenie w pogodny nastrój • analizuje sposób, w jaki został ukazany Hermes na obrazie
<ul style="list-style-type: none"> • oś czasu • <i>Odrodzenie zainteresowania człowiekiem</i> • Sandro Botticelli, <i>Narodziny Wenus</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje informacje na temat renesansu na podstawie przeczytanego tekstu • wyjaśnia, dlaczego omawiany okres nazywa się odrodzeniem • wypowiada się na temat znaczenia podróży w życiu człowieka • charakteryzuje człowieka renesansu • interpretuje odrodzeniowe hasło: <i>Człowiekiem jestem i nic co ludzkie nie jest mi obce</i> • wyjaśnia zasadę pisowni wyrazu <i>Ziemia</i> wielką literą 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje zasadę pisowni określeń typu <i>szlachcic ziemianin</i> • opisuje obraz Botticellego <i>Narodziny Wenus</i> i wskazuje jego związki z epoką
<ul style="list-style-type: none"> • Jan Kochanowski, <i>Na lipę, Na dom w Czarnolesie, Na zachowanie</i> • Pieter Bruegel Starszy, <i>Przysłowia niderlandzkie</i> (fragment obrazu) 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat podmiotu mówiącego w wierszu <i>Na lipę</i> i wyrażanych przez niego poglądów • wskazuje adresata lirycznego utworu <i>Na lipę</i> • przedstawia funkcję apostrofy we fraszce <i>Na lipę</i> • charakteryzuje stosunek Kochanowskiego do natury na podstawie wiersza <i>Na lipę</i> • wyjaśnia, co podmiot mówiący fraszki <i>Na dom w Czarnolesie</i> nazywa swoją pracą • określa, co składa się na szczęśliwe życie w myśl tekstu <i>Na dom w Czarnolesie</i> • opisuje na podstawie fraszki <i>Na zachowanie</i> życie człowieka, który nie ma żadnych przyjaciół • odczytuje przesłanie fraszek • podaje przepis na szczęśliwe życie w kontekście analizowanych utworów • omawia cechy gatunkowe fraszki • przytacza archaizmy z fraszek i tłumaczy je na język współczesny 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje związki pomiędzy treścią omawianych utworów a biografią Jana Kochanowskiego • przedstawia światopogląd renesansu w analizowanych fraszkach • podejmuje dyskusję dotyczącą kwestii: „być czy mieć” • podaje przysłowia o przyjaźni i wybiera najtrafniejsze • rozwija w wypracowaniu liczącym ok. 200 słów myśl zawartą w ostatnim wersie fraszki <i>Na zachowanie</i> • analizuje, w jaki sposób przysłowia zostały przedstawione na obrazie

<ul style="list-style-type: none"> • Jan Kochanowski, <i>O doktorze Hiszpanie, Do Hanny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy plan wydarzeń opisanych we fraszce <i>O doktorze Hiszpanie</i> • przytacza wszystkie fragmenty, w których podmiot mówiący utworu <i>O doktorze Hiszpanie</i> relacjonuje i komentuje wydarzenia oraz określa jego stosunek do bohaterów przedstawionej historyjki • wymienia cechy charakteru tytułowego bohatera fraszki <i>O doktorze Hiszpanie</i> • nazywa typ wiersza (wiersz sylabiczny) • omawia funkcję cudzysłowów w utworze • wyjaśnia, co otrzymuje od Hanny podmiot mówiący, a o co ją prosi • wskazuje archaizmy i tłumaczy je na język współczesny • przekłada fraszkę <i>Do Hanny</i> na współczesną polszczyznę • określa na podstawie poznanych fraszek, co według Jana Kochanowskiego może być źródłem radości życia 	<ul style="list-style-type: none"> • określa charakter omawianych utworów • pisze rady dla czytelników bloga, jak być szczęśliwym • omawia wybrany tekst kultury, w którym ważną rolę odgrywa zabawa • zapisuje treść wiersza <i>Do Hanny</i> za pomocą współczesnego słownictwa w stylu młodzieżowym, potocznym, poetyckim i oficjalnym
<ul style="list-style-type: none"> • Pieter Bruegel, <i>Zabawy dziecięce</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje tematykę obrazu <i>Zabawy dziecięce</i> • omawia kompozycję i kolorystykę obrazu • wygłasza swoją opinię na temat obrazu • przedstawia bliżej wybrane sceny ukazane na obrazie • posługuje się właściwą terminologią przy opisywaniu dzieła sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje zabawy ukazane przez malarza i ocenia, które z nich przetrwały do czasów współczesnych
<p>Jak opisać dzieło sztuki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje porządek w opisie dzieła sztuki (dzieli opis na wstęp, rozwinięcie i zakończenie) • wykorzystuje przydatne słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • określa wpływ kolorystyki na odbiór obrazu
<ul style="list-style-type: none"> • Władysław Tatarkiewicz, <i>O szczęściu</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem fragmenty wywodu filozoficznego • określa, jak autor tekstu rozumie pojęcie szczęścia • dzieli fragmenty wywodu na części tematyczne • tłumaczy, dlaczego człowiekowi w życiu potrzebne są różne <i>braki</i> • wyjaśnia, z jakiego powodu ludzie nie potrafią cały czas odczuwać radości życia • podaje własną interpretację wskazanej maksymy • tworzy mapę myśli dotyczącą pojęcia <i>szczęście</i> • wyraża własną opinię na temat odczuwania szczęścia 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza porównanie użyte przez autora, aby pokazać, że szczęście nie polega na ciągłej świadomości zadowolenia z życia • tworzy definicję szczęścia do internetowego słownika terminów filozoficznych • układa pytania do wywiadu z autorem tekstu na temat szczęścia z wykorzystaniem przeczytanych fragmentów rozprawy • określa funkcję średnika w wypowiedzeniu
<ul style="list-style-type: none"> • Czesław Miłosz, <i>Dar</i> • Tadeusz Różewicz, <i>Jak dobrze</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • dzieli wiersz <i>Dar</i> na dwie części tematyczne • określa, czego nie odczuwa osoba mówiąca w tekście Czesława Miłosza • wyjaśnia, jakie znaczenie dla wymowy 	<ul style="list-style-type: none"> • układa wypowiedź o charakterze perswazyjnym dotyczącą tego, że należy dbać o środowisko naturalne • formułuje zasadę pisowni <i>nie z</i>

	<p>utworu może mieć to, że w zakończeniu podmiot mówiący wiersza <i>Dar</i> przyjmuje postawę wyprostowaną</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje skojarzenia, z którymi wiąże się sformułowanie <i>niebieskie morze i żagle</i> • definiuje szczęście w rozumieniu osoby mówiącej • interpretuje tytułowy dar • przedstawia własne wrażenia w trakcie wykonywania drobnych codziennych czynności, które przynoszą szczęście • wskazuje fragmenty utworu Tadeusza Różewicza, które mogą się odnosić do doświadczeń wojennych • prezentuje własne wrażenia z lektury wiersza <i>Jak dobrze</i> • charakteryzuje nastrój utworu Różewicza • redaguje e-mail, którego celem jest poprawa nastroju adresata wiadomości • wypowiada swoją opinię na temat szczęścia w kontekście omawianych utworów 	<p>czasownikami</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia język utworów Miłosa i Różewicza • bierze udział w dyskusji na temat uniwersalnej wymowy wiersza Różewicza
<ul style="list-style-type: none"> • Nancy H. Kleinbaum, <i>Stowarzyszenie umarłych poetów</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje fragmenty powieści • opisuje świat przedstawiony • charakteryzuje bohaterów tekstu • omawia nastroje uczniów po wejściu do klasy • określa stosunek uczniów do zajęć języka angielskiego • wyjaśnia, w jaki sposób zacytowany na lekcji wiersz łączy się z łacińską sentencją • wymienia kilka cech metody nauczania zastosowanej w czasie lekcji przez Keatinga • odczytuje przesłanie prowadzonej przez nauczyciela lekcji • nazywa typ narracji występujący we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przeżycia wewnętrzne wybranego uczestnika lekcji • pisze pracę zatytułowaną: „Jak należy żyć, aby uczynić swoje życie niezwykłym?” • wyjaśnia, jakie rodzaje zdań (oznajmujące, rozkazujące czy pytające) występują w przemowie nauczyciela do uczniów w Sali Reprezentacyjnej i dlaczego Keating zastosował właśnie takie konstrukcje
<ul style="list-style-type: none"> • Ida Pierelotkin, <i>Tylko nie impreza!</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść fragmentów książki • podaje przyczynę sporu pomiędzy bohaterkami • przytacza argumenty wysuwane przez postacie • wyjaśnia, która z dziewcząt zmieniła stanowisko i dlaczego • charakteryzuje każdą z bohaterek • wyraża swoją opinię na temat sporu zaprezentowanego we fragmencie • odczytuje znaczenie wskazanego w wypowiedzeniu związku frazeologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze pracę, w której odpowiada na pytanie: „Co daje Ci prawdziwą radość – marzenia czy działanie?”
Intencja wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje wypowiedzi do odpowiednich sytuacji • określa intencje podanych wypowiedzi • dopasowuje mowę ciała i ton głosu do intencji • tworzy wypowiedzi odzwierciedlające 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dramie demonstrującej różne intencje wypowiedzi • prezentuje tekst w sposób niezgodny z jego intencją

	<p>odpowiednie intencje</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekształca tekst z aprobującego na krytyczny • odnajduje teksty zawierające konkretne intencje 	
Imiesłowy	<ul style="list-style-type: none"> • wyróżnia poszczególne typy imiesłowów • odmienia imiesłowy przymiotnikowe • tworzy imiesłowy od podanych czasowników • wskazuje imiesłowy w tekście • przekształca wypowiedzenia podrzędne w imiesłowowe równoważniki zdań • poprawia błędy związane z użyciem imiesłowów 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje tekst z użyciem wszystkich rodzajów imiesłowów
<ul style="list-style-type: none"> • Księga Mądrości (fragmenty) • Michał Anioł, <i>Sąd Ostateczny</i> (fragment) 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat okoliczności i przyczyn odczuwania niepokoju oraz strachu • charakteryzuje dwie grupy ludzi opisane we fragmentach Księgi Mądrości • omawia symbolikę światła i ciemności • odnosi rzeczywistość opisaną w fragmencie Biblii do świata współczesnego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia fresk <i>Sąd Ostateczny</i> w kontekście zagadnień niepokoju i strachu
<ul style="list-style-type: none"> • oś czasu • <i>Barokowe niepokoje</i> • fontanna di Trevi w Rzymie (rzeźba) • oś czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jakie nastroje zaczęły w końcu XVI w. zastępować renesansowy optymizm i wyjaśnia dlaczego • przedstawia, z czego wynikał barokowy obraz rzeczywistości • wskazuje, z jakimi kwestiami musiał się zmierzyć człowiek baroku • podaje, do której epoki nawiązują barokowi twórcy i jakie elementy z niej przejęli • opisuje wnętrze barokowego kościoła i wyjaśnia znaczenie umieszczonych w nim elementów • wymienia środki, za pomocą których barokowi artyści wyrażali niepokoje epoki • interpretuje myśl Koheleta: <i>Marność nad marnościami – wszystko marność</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zabiera głos w dyskusji na temat aktualności dylematów człowieka baroku w świecie współczesnym • omawia barokową rzeźbę na przykładzie fontanny di Trevi
<ul style="list-style-type: none"> • Daniel Naborowski, <i>Marność</i> • John Donne, <i>Sonet X</i> • Pieter Claesz, <i>Vanitas</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę wiersza Daniela Naborowskiego • wskazuje, do jakiego dzieła nawiązuje wiersz <i>Marność</i> • wymienia elementy, które pomiot liryczny określa mianem marności • interpretuje puentę • wyraża swoją opinię na temat przesłania wiersza • wyjaśnia, czego lęka się współczesny człowiek i co jest powodem tych obaw • formułuje na podstawie wiersza dwie rady, które Daniel Naborowski skierowałby do współczesnych • identyfikuje adresata wiersza Johna 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze pracę: „Współczesny świat to królestwo wartości pozornych, czy też przeciwnie – można w nim znaleźć to, co trwałe i nieprzemijające?” • podaje przykłady wizerunku śmierci we współczesnej kulturze masowej • omawia obraz Pietera Claesza w kontekście wiersza Naborowskiego i Donne’a

	<p>Donne'a</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje śmierć • omawia przesłanie wiersza • umiejscawia przerwę w wierszu i określa jej funkcję • objaśnia koncept zastosowany w wierszu • wypowiada się na temat nastroju i charakteru utworu Donne'a 	
<ul style="list-style-type: none"> • Juan de Valdés Leal, <i>In actu oculi</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy znajdujące się na obrazie • tłumaczy i interpretuje tytuł dzieła • omawia funkcję kontrastu świetlnego • wyjaśnia symbolikę obrazu • wskazuje powiązania dzieła ze światopoglądem epoki • dzieli się swoimi wrażeniami na temat omawianego tekstu kultury • wyraża swoją opinię o obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie tworzy opis dzieła według podanego wzoru
Opis przeżyć wewnętrznych	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy składające się na opis przeżyć wewnętrznych • stosuje słownictwo przydatne do tworzenia opisu przeżyć wewnętrznych • szereguje słowa nazywające emocje według stopnia ich natężenia • opisuje uczucia postaci przedstawionych na ilustracjach • właściwie uzupełnia związki frazeologiczne nazywające emocje • dopasowuje frazeologizmy do odpowiednich sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji • tworzy opisy przeżyć wewnętrznych różnych osób w zależności od sytuacji
<ul style="list-style-type: none"> • Andrzej Sapkowski, <i>Król elfów</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje miejsce rozgrywania się akcji przytoczonych fragmentów • wyjaśnia symbolikę strojów • przytacza właściwe fragmenty tekstu • odczytuje emocje głównej bohaterki fragmentów książki • analizuje elementy kształtujące nastrój grozy (wygląd atakujących, opisy walki, reakcja Ciri, powtórzenia) • określa, pod jaką postacią został przedstawiony strach bohaterki • nazywa emocje towarzyszące bohaterce i je szereguje według stopnia nasilenia • wyjaśnia przyczyny snu postaci • interpretuje głosowo fragment tekstu • wymienia zabiegi językowe, które nadają opisowi akcji dynamiczność 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji dotyczącej słuszności poglądu, że w snach ujawnia się często to, o czym nie chcemy myśleć i pamiętać • przygotowuje prezentację pokazującą, że literatura fantasy często korzysta z dorobku minionych epok • omawia nawiązania do realiów średniowiecznych we fragmencie
<ul style="list-style-type: none"> • Karol Wojtyła, <i>Mysterium Paschale</i> (fragment) 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje adresata wiersza • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • referuje treść wiersza • podaje słowa kluczowe • wyjaśnia, co podmiot mówiący uważa za niepodważalne i pewne • interpretuje sens sformułowania: <i>nurt mijania jest też nurtem zbierania</i> • określa nastrój utworu • rozważa kwestie, czy podmiot 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje odpowiedź na dwa ostatnie pytania postawione w wierszu, odwołując się do znanych sobie tekstów kultury • pisze pracę wyjaśniającą, dlaczego śmierć jako coś nieuniknionego wciąż budzi lęk

	<p>mówiący odczuwa strach i co jest celem życia człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy znaczenie sformułowania w <i>proch się obrócisz</i> • interpretuje przesłanie wiersza 	
<ul style="list-style-type: none"> • Tadeusz Konwicki, <i>Zwierzoczeko-upiór</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje fragmenty powieści • charakteryzuje Zwierzoczekoupiora • wymienia momenty, w których pojawia się Zwierzoczekoupiór • wskazuje w ostatnim akapicie zdanie, które uważa za najistotniejsze, zawierające główną myśl zakończenia • wyjaśnia, dlaczego nikt nie widział tajemniczego stwora opisanego w książce • dzieli tekst na części i je streszcza • określa tematykę podanych fragmentów tekstu • tworzy w grupie pracę plastyczną ukazującą Zwierzoczekoupiora 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje na temat powieści <i>Zwierzoczekoupiór</i> • tworzy w formie pisemnej opis przeżyć wewnętrznych osoby, którą zaatakował Zwierzoczekoupiór • bierze udział w konkursie na najstraszniejszy neologizm
<ul style="list-style-type: none"> • Władysław Szpilman, <i>Pianista</i> (fragment) 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, kiedy i gdzie dzieją się opisane wydarzenia • wyjaśnia, z jakiego powodu zostali zatrzymani bohaterowie i co uratowało im życie • charakteryzuje bohaterów, występujących we fragmencie • wskazuje narratora i określa rodzaj narracji • analizuje sposób budowania atmosfery zagrożenia • prezentuje różne reakcje na stan zagrożenia ukazane we fragmencie książki • przedstawia swoje zdanie na temat: „Czy zawsze można przewidzieć zachowanie drugiego człowieka, np. w obliczu nagłego zagrożenia lub niespodziewanego szczęścia?” • gromadzi słownictwo nazywające stany wewnętrzne bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym był Holokaust • prezentuje losy Władysława Szpilmana • omawia inny tekst kultury poruszający problem Holokaustu • poszukuje w różnych źródłach opowieści osób, które podczas II wojny światowej otarły się o śmierć i przedstawia wybraną historię na forum klasy
<ul style="list-style-type: none"> • Karen Harrington, <i>Odwaga dla początkujących</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, kim jest narrator na podstawie fragmentów • wskazuje w tekście przykłady zachowań ilustrujących niepokój bohaterki • wyjaśnia, dlaczego jedno z miejsc w stołówce zostało nazwane Wyspą Przegranych • analizuje, jak zmieniały się emocje bohaterki od rozmowy z Anibalem do chwili znalezienia miejsca na stołówce • charakteryzuje obie grupy młodzieży przedstawione w tekście • rozważa, z jakich powodów Anibal odrzucił przyjaźń Mysti • podaje przyczyny lęku przed odrzuceniem • ustala, kto wypowiada słowa <i>Glu-pia. Glu-pia. Glu-pia</i> i czy naprawdę padły 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy krótki poradnika zatytułowany „Odwaga dla początkujących”, w którym zapisuje pięć wskazówek, które pomogą osobom w wieku gimnazjalnym przezwyciężyć strach i niepokój w codziennych sytuacjach

	one w stołówce	
Język mówiony a język pisany	<ul style="list-style-type: none"> wymienia charakterystyczne cechy języka mówionego i pisanego klasyfikuje wypowiedzi ze względu na przynależność do każdej z odmian języka wskazuje charakterystyczne cechy języka mówionego przekształca wypowiedzi typowe dla języka mówionego na język pisany stosuje trójdzielną formę w wypowiedziach pisanych określa, czy dany fragment tekstu jest wstępem, rozwinięciem czy zakończeniem opowiada swoją przygodę lub opisuje dzieło sztuki, stosując trójdzielną budowę wypowiedzi pisze maila do koleżanki lub kolegi, w którym wyjaśnia, czym jest strach 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje opowiadanie na podstawie komiksu zapisuje wywiad udzielony trenerowi zwycięskiej drużyny, nagrany w formie ustnej
Rzeczownik	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje rzeczownik w grupie wyrazów i określa, co on nazywa wymienia rzeczowniki nazywające pozytywne i negatywne stany emocjonalne – używa ich do opisanego swojego nastroju odróżnia rzeczowniki żywotne od nieżywotnych, osobowe od nieosobowych, własne od pospolitych odmienia rzeczowniki przez przypadki i liczby dzieli rzeczownik na temat fleksyjny i końcówkę wskazuje oboczności tematu określa, które rzeczowniki są nieodmienne wymienia rzeczowniki występujące wyłącznie w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie odmienia rzeczowniki o nietypowej fleksji
<ul style="list-style-type: none"> Charaktery Wanda Markowska, <i>Mitologia Greków i Rzymian</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> podaje różnicę między greckim <i>hybris</i> a chrześcijańskim pojęciem grzechu przedstawia, przed czym Atena ostrzega Arachne rozstrzyga, czy podane zdanie jest zgodne z treścią mitu: <i>Atena ukarała okrutnie swoją przeciwniczkę za to, że ta wygrała konkurs</i> wyjaśnia, na czym polegał występek Arachne wskazuje, jaka cecha charakteru uwidoczniła się w zachowaniu dziewczyny określa, jakie znaczenie ma użyty w ostatnim akapicie tekstu wyraz <i>biedna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zabiera głos w dyskusji: „Zachowanie człowieka to reakcja na wydarzenia czy odzwierciedlenie jego charakteru?”
<ul style="list-style-type: none"> oś czasu Oświeceniowa wiara w możliwości człowieka Jacques Louis David, <i>Portret małżonków Lavoisier</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego oświecenie jest określane jako epoka rozumu wskazuje, co – według Rousseau – może uratować ludzkość przed niekorzystnym wpływem cywilizacji 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje prezentację na temat osiągnięć cywilizacyjnych oświecenia uwzględniającą ważne wydarzenia historyczne, społeczne i kulturowe

<p>(obraz)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jan Matejko, <i>Konstytucja 3 maja w 1791 roku</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia środki, za pomocą których w XVIII w. starano się podnieść poziom wykształcenia społeczeństwa • tłumaczy, co to znaczy, że oświeceniowi literaci <i>uczylili, bawiąc</i> • streszcza poglądy oświeceniowych myślicieli na temat człowieka • zabiera głos w dyskusji dotyczącej poglądu Locke'a, że człowiek to niezapisana tablica • tłumaczy zasadę pisowni wielkimi literami nazwy Komisja Edukacji Narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi argumenty przeczące tezom Rousseau na temat wychowywania dzieci • wskazuje związki obrazu Davida ze światopoglądem oświecenia • omawia wydarzenie przedstawione na obrazie Matejki i wskazuje jego powiązanie ze światopoglądem epoki
<ul style="list-style-type: none"> • Ignacy Krasicki, <i>Szczur i kot; Lew i zwierzęta; Malarze, Syn i ojciec</i> • Charles H. Bennett, <i>Lis udziela przed bankiem rad innym lisom</i> (ilustracja) 	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza fabułę bajki <i>Szczur i kot</i> w maksymalnie dwóch zdaniach • opisuje zachowanie szczura • tłumaczy, dlaczego kot zaatakował szczura siedzącego na ołtarzu, a nie – kogoś z jego rodzeństwa • przybliży sposób, w jaki lew okazywał swoją łaskawość innym zwierzętom • przedstawia intencje przyświecające lwu oraz pozostałym bohaterom • interpretuje morał płynący z pierwszego utworu • ocenia, czy przesłanie utworu <i>Szczur i kot</i> jest skierowane do dorosłych, czy – do dzieci • wyjaśnia, czego alegorią jest lew • formułuje własnymi słowami morał bajki <i>Lew i zwierzęta</i> • prezentuje swoje wnioski i refleksje dotyczące uniwersalności tematyki bajki <i>Lew i zwierzęta</i> w formie krótkiego wypracowania • charakteryzuje świat bajek Krasickiego na podstawie utworów <i>Szczur i kot, Lew i zwierzęta</i> • podaje, jakie dwa znaczenia ma słowo <i>kadzić</i> i wyjaśnia, które z nich odpowiada sensowi wykorzystanemu w bajce • przedstawia, czym różnili się od siebie bohaterowie opisani w bajce <i>Malarze</i> • wskazuje, na co uskarżali się bohaterowie bajki <i>Syn i ojciec</i> • określa, jakie cechy przypisuje Krasicki starości, a jakie – młodości • omawia istotę kontrastu zastosowanego w bajkach <i>Malarze</i> oraz <i>Syn i ojciec</i> • odczytuje znaczenie ostatniego zdania bajki <i>Malarze</i> i określa, jaką rolę odgrywa ono w utworze • wskazuje fragment bajki <i>Syn i ojciec</i> będący morałem i tłumaczy sens tego przesłania • wyjaśnia, jaką funkcję w kompozycji bajki <i>Syn i ojciec</i> pełnią dwukropki • przedstawia różnicę między bajkami 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jaką funkcję pełni w utworze <i>Szczur i kot</i> cudzysłowy • przygotowuje wystąpienie na temat: „Bajka i jej wartości dydaktyczne” • pisze krótką charakterystykę wybranego bohatera bajek Krasickiego • omawia ilustrację Benetta w kontekście analizowanych utworów

	<p><i>Malarze</i> oraz <i>Syn i ojciec</i> a <i>Szczur i kot</i> oraz <i>Lew i zwierzęta</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wypisuje z bajki <i>Malarze</i> parę rymujących się rzeczowników i układa z tymi słowami po jednym zdaniu nawiązującym do treści utworu przekształca pierwsze zdanie utworu <i>Syn i ojciec</i>, tak aby brzmiało bardziej współcześnie 	
<ul style="list-style-type: none"> Marcello Bacciarelli, <i>Portret Stanisława Augusta Poniatowskiego w stroju koronacyjnym</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, jaki zaczerpnięty ze świata przyrody symbol występuje kilkakrotnie na obrazie i wyjaśnia, co on oznacza opisuje strój i fryzurę króla ocenia, czy obraz daje nam wskazówki, jak ubierali się ludzie pod koniec XVIII w. tworzy opis <i>Portretu Stanisława Augusta Poniatowskiego w stroju koronacyjnym</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa cechy charakteru postaci na podstawie jej wizerunku
	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy składające się na charakterystykę stosuje trójdzielną kompozycję przy pisaniu charakterystyki posługuje się słownictwem właściwym charakterystyce określa różnicę pomiędzy charakterystyką statyczną i dynamiczną 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy charakterystykę wybranej postaci literackiej, komiksowej lub filmowej
<ul style="list-style-type: none"> George Orwell, <i>Folwark zwierzęcy</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> podaje, jakiego synonimu użyto w pierwszym akapicie przytoczonych fragmentów książki Orwella na określenie ludzi przywołuje fragmenty świadczące o tym, że stosunki panujące na farmie przypominają system totalitarny określa, jakie cechy charakteru zostały przypisane zwierzętom wyjaśnia, dlaczego bohaterami powieści są zwierzęta wskazuje, do jakiej tradycji odwołuje się utwór Orwella ustosunkowuje się do stwierdzenia, że można stworzyć idealne społeczeństwo, w którym <i>wszystko będzie szło jak w zegarku</i> uzupełnia podane związki frazeologiczne odpowiednimi nazwami zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> pisze krótką historyjkę fantasy z bohaterami zwierzęcymi, w której przedstawia wymyślone społeczeństwo
<p>Ewa Lipska, ***[<i>Nie zostałem...</i>]</p> <ul style="list-style-type: none"> René Magritte, <i>Reprodukcja zabroniona</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> określa, jaki stosunek do własnej przeszłości ma podmiot mówiący opisuje własnymi słowami charakter autora wypowiedzi lirycznej interpretuje słowa: <i>to we mnie dom spalono</i> wyjaśnia, dlaczego podmiot mówiący nazywa muchę swoim alter ego dzieli się przemyśleniami na temat tego, czy istnieją osoby bez charakteru 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje w tabeli swoje mocne i słabe strony oraz opisuje sytuacje, w których można dostrzec każdą z podanych cech interpretuje obraz René Magritte'a w kontekście omawianego wiersza
<ul style="list-style-type: none"> <i>Poza horyzonty – z Janem Melą rozmawia Karol Trybuś</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, kto przytacza słowa Marka Kamińskiego cytuje zdanie, w którym Jan Mela nie 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje postać Jana Meli na podstawie samodzielnie zgromadzonych informacji

	<p>odpowiada na pytanie, ale odnosi się do sytuacji rozmowy, prowadzenia wywiadu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym się zajmuje fundacja założona przez bohatera wywiadu • tłumaczy, dlaczego Jan Mela uważa się za szczęściarza • przedstawia własne rozumienie słów: <i>musiałem polubić siebie</i> • określa, na czym – zdaniem bohatera wywiadu – polega dorosłość, a jakie są pozytywne cechy młodości • wymienia cechy charakteru Jana Meli • tworzy własną definicję wyrazu <i>odpowiedzialność</i> • przeprowadza krótką rozmowę z osobą ze swojego otoczenia (np. kimś z rodziców, dziadków, znajomych), która w trudnej sytuacji wykazała się silnym charakterem i zapisuje ją w formie wywiadu • nazywa część mowy, którą jest określenie użyte przez bohatera, gdy tłumaczy, czym jest ból 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze charakterystykę Jana Meli, korzystając z wywiadu i innych dostępnych źródeł
<ul style="list-style-type: none"> • Veronica Roth, <i>Wierna</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala w przybliżeniu czas akcji powieści • określa, jaki typ narracji występuje w tekście • wskazuje wypowiedź, w której narrator podąża za tokiem rozumowania Davida • wyjaśnia, na czym polegał eksperyment i dlaczego się nie powiódł • prezentuje zakres obowiązków Agencji Bezpieczeństwa Genetycznego • przedstawia główny cel, który postawiło przed sobą społeczeństwo opisane w powieści • tłumaczy, kim są Niezgodni i dlaczego zostali tak nazwani • wymienia cechy podanych fragmentów książki pozwalające zaliczyć powieść do fantastyki naukowej • tworzy od podanych rzeczowników przymiotniki nazywające cechy charakteru 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat tego, jakie czynniki wpływają na nasz charakter: cechy wrodzone, wychowanie, środowisko, kontakt z kulturą (filmy, muzyka, książki) • pisze pracę inspirowaną omówioną lekturą • podaje antonimy do utworzonych przymiotników nazywających podane cechy • układa definicję słowa <i>genetyka</i> wyłącznie na podstawie informacji z tekstu • podejmuje dyskusję na temat czynników kształtujących charakter człowieka
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Star Wars: Mroczne czasy. Posłaniec ognia</i> (fragment) 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, w jakiej sytuacji odbywa się rozmowa z Mistrzem • wyjaśnia, dlaczego kolorystyka pierwszych dwóch kadrów jest inna od pozostałych • opisuje Lorda Vadera • analizuje, w jaki sposób pierwsze dwa kadry wiążą się z pozostałymi • omawia sposób, w jaki w komiksie zapisano dźwięki • wypowiada się na temat sposobu prezentacji Lorda Vadera w podanym fragmencie komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje fabułę <i>Gwiezdných wojen</i> • omawia rodzaj rysunku zastosowanego w podanym komiksie • wymienia znane sobie przykłady „czarnych charakterów” z wybranych tekstów kultury • analizuje funkcję „czarnego charakteru” w wybranym tekście kultury

	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje swoją opinię na temat komiksu 	
W poszukiwaniu informacji	<ul style="list-style-type: none"> • orientuje się w rodzajach słowników, z których warto korzystać • poprawnie zapisuje adres bibliograficzny • odszukuje żądane informacje w odpowiednich słownikach • selekcjonuje źródła ze względu na ich rzetelność • tworzy przypisy 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje wybrane zagadnienie na podstawie rzetelnych źródeł
Przymiotnik	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie operuje przymiotnikami, tworząc opis • podaje właściwe przykłady przymiotników jako składnika związków frazeologicznych • wskazuje synonimy wybranych przymiotników • poprawnie odmienia przymiotniki przez przypadki, liczby i rodzaje • określa formę gramatyczną podanych przymiotników • poprawnie stopniuje przymiotniki • tworzy i stosuje krótkie formy przymiotnika 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak obecność przymiotników wpływa na charakter wypowiedzi • redaguje opis postaci, stosując bogate słownictwo, w tym przymiotniki w stopniu najwyższym • analizuje hasło reklamowe, w którym występują przymiotniki w stopniu wyższym i najwyższym
• Pierwszy List do Koryntian (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje pierwsze zdanie <i>Hymnu o miłości</i> • wyjaśnia, jakie cechy przypisuje miłości osoba mówiąca w hymnie • określa, w jaki sposób został skomponowany <i>Hymn o miłości</i> • wskazuje cechy hymnu widoczne w zamieszczonym tekście • definiuje miłość z przywołaniem tekstów literackich i filmowych • bierze udział w dyskusji: „Czy zgadzacie się ze zdaniem, że miłość to najważniejsze i najsilniejsze uczucie?” • przekształca w zeszycie podany fragment hymnu, tak aby wyrażał tę samą treść, ale nie zawierał przeczeń: <i>Miłość nie zazdrości, / nie szuka poklasku, / nie unosi się pychą; / nie jest bezwstydną, / nie szuka swego, / nie unosi się gniewem, / nie pamięta złego; / nie cieszy się z niesprawiedliwości</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje na temat św. Pawła z Tarsu, autora Pierwszego Listu do Koryntian, oraz okoliczności, w których pisał listy apostołskie
• oś czasu • <i>Romantyczna miłość</i> • William Turner, <i>Katastrofa „Minotaura”</i> (obraz)	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co przeciwstawiali romantycy oświeceniowej wierze w rozum • podaje najważniejsze cechy miłości romantycznej • tłumaczy, dlaczego poezja romantyczna była nazywana <i>mową uczuć</i> • określa, jakiego rodzaju związki łączyły w poezji romantycznej wizję natury z ludzkimi emocjami • charakteryzuje bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze tematy i motywy pojawiające się w literaturze i sztuce romantycznej na podstawie przeczytanego tekstu • tworzy opis romantycznej natury, która została przedstawiona na obrazie Williama Turnera <i>Katastrofa „Minotaura”</i>

	romantycznego <ul style="list-style-type: none"> • wybiera z podanych określeń te, które najlepiej oddają romantyczne wyobrażenie miłości 	
<ul style="list-style-type: none"> • Adam Mickiewicz, <i>Niepewność, Świtezianka</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść wiersza <i>Niepewność</i> • wskazuje adresata lirycznego • omawia funkcję wersu kończącego każdą zwrotkę utworu • interpretuje znaczenie metafor obecnych w wierszu • wypowiada się na temat emocji wyrażanych przez osobę mówiącą • określa rodzaj wiersza • wyraża swoją opinię na temat problemu przedstawionego w utworze • nazywa część mowy, której przykładem jest tytuł wiersza • zapisuje cztery związki frazeologiczne dotyczące miłości bez używania wyrazów <i>miłość</i> i <i>kochać</i> oraz układa z nimi zdania • określa, gdzie i kiedy rozgrywają się wydarzenia przedstawione w <i>Świteziance</i> • wskazuje, które elementy opowiadanej historii są fantastyczne, a które – realistyczne • opisuje próbę, jakiej został poddany młodzieniec <i>Świtezianki</i> • wyjaśnia, kim naprawdę była dziewczyna i dlaczego postanowiła sprawdzić siłę uczuć młodego myśliwego • cytuje fragment, w którym jest zawarta nauka moralna ballady i wyjaśnia sens przesłania • przedstawia rolę przyrody w budowaniu nastroju tekstu i jej związek z emocjami bohaterów • prezentuje swoje zdanie dotyczące przyczyn wypalenia się gwałtownego płomienia miłości • dopisuje do podanych wyrazów słowa o przeciwstawnym znaczeniu • omawia związki obu utworów ze światopoglądem epoki • wymienia cechy ballady i wskazuje je w analizowanym utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • poszukuje informacji na temat muzycznego wykonania utworu <i>Niepewność</i> • opisuje uczucia osoby znajdującej się w sytuacji poznania kogoś, kto wywiera duże wrażenie • bierze udział w dyskusji rozstrzygającej wahania podmiotu mówiącego wiersza <i>Niepewność</i> • charakteryzuje język, którym posługuje się narrator <i>Świtezianki</i> • tworzy krótkie charakterystyki obojga głównych bohaterów <i>Świtezianki</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Aleksander Fredro, <i>Zemsta</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść dramatu • tworzy plan wydarzeń • charakteryzuje bohaterów utworu • omawia znaczenie nazwisk bohaterów • na podstawie treści dramatu prezentuje obyczajowość szlachty polskiej • wskazuje przykłady różnych rodzajów komizmu • interpretuje tytuł komedii • sporządza w formie pisemnej charakterystykę jednego z bohaterów • redaguje zaproszenie na szkolne 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy w formie pisemnej charakterystykę porównawczą Cześnika i Rejenta • omawia wybraną adaptację dramatu • analizuje język dramatu • przygotowuje plakat teatralny zapowiadający inscenizację <i>Zemsty</i> • redaguje pisemną odpowiedź na list bohatera, zachowując odpowiednią formę

	przedstawienie <i>Zemsty</i>	
• Caspar David Friedrich, <i>Mężczyzna i kobieta patrzący na księżyc</i> (obraz)	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kompozycję dzieła • analizuje sposoby budowania nastroju • określa, jakie barwy dominują na obrazie • wyjaśnia, dlaczego postacie na obrazie są odwrócone tyłem do widza • wskazuje elementy łączące obraz ze światopoglądem epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i omawia inne teksty kultury emanujące atmosferą tajemniczości • określa, w jaki sposób natura, miłość, tajemnica istnienia pojawiają się na obrazie Friedricha • interpretuje słowa Friedricha na temat tego, co powinien malować artysta
Opis sytuacji	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje kompozycję trójdzielną, tworząc opis sytuacji • omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach • przekształca tekst, korygując błędy i zastępując powtarzające się słowa synonimami • tworzy opis sytuacji na podstawie podanego planu 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca opis sytuacji w taki sposób, aby stał się bardziej dynamiczny • redaguje opis wakacyjnych wydarzeń
• Jacek Podsiadło, <i>Don't leave me</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje adresata wiersza • wypowiada się na temat podmiotu mówiącego • omawia intencję wypowiedzi • interpretuje znaczenie przywoływanych w wierszu codziennych czynności • określa, wokół czego koncentruje się życie osoby mówiącej i jak to wpływa na jej istnienie • wyjaśnia, co tak naprawdę zagraża istnieniu podmiotu mówiącego w utworze • bierze udział w dyskusji: „Czy warto całkowicie podporządkować swoje życie drugiej osobie?” • podaje pięć przymiotników charakteryzujących miłość ukazaną w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego autor nadał swojemu wierszowi tytuł w języku angielskim • pisze wypracowanie, w którym pokazuje, do czego prowadzi zatracenie się w miłości
• Wisława Szymborska, <i>Miłość od pierwszego wejrzenia</i>	<ul style="list-style-type: none"> • określa, kim jest podmiot mówiący wiersza i jaką pozycję zajmuje wobec opisywanych zdarzeń • opisuje sytuacje, w których bohaterowie mogli się spotkać • wyjaśnia, jaką rolę przypisuje przypadkowi podmiot mówiący w wierszu • przytacza dwie sentencje, które występują w ostatniej strofie wiersza i wyjaśnia ich sens • wybiera frazeologizmy, których znaczenie jest związane z treścią wiersza • wskazuje fragment mówiący o tym, jak przypadek traktował bohaterów i określa, jaki to środek stylistyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wybiera jedną z sytuacji wspomnianych w wierszu i opisuje ją jako moment zakochania się bohaterów
• Dorota Terakowska, <i>Córka czarownicy</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • określa, w jakim miejscu dzieją się opisanе wydarzenia • charakteryzuje stosunek do chorych, który ma początkowo główna bohaterka 	<ul style="list-style-type: none"> • zabiera głos w dyskusji: „Czy zetknięcie się z cierpieniem może nas czegoś nauczyć i zmienić nas w lepszych ludzi?”

	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy tekstu ujawniające, jaki to typ literatury • nazywa emocje towarzyszące bohaterce na początku jej pracy przy chorych • wyjaśnia, jak i dlaczego zmieniała się postawa Luelle wobec chorych • przedstawia, co musiała zrozumieć bohaterka, aby zrodziła się w niej miłość do ludzi • opisuje sposób, w jaki Pustelnik tłumaczy pojawienie się Mocy u dziewczyny • podaje znaczenie wyrazu <i>skoro</i> występującego w pierwszym zdaniu • tłumaczy zasadę pisowni wielką literą wyrazów: <i>Pustynia, Kraina Wieczności, Czarownice, Pustelnik</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy prezentację na temat różnych rodzajów miłości z wykorzystaniem zdjęć, fragmentów literatury, wypowiedzi bohaterów filmowych
<ul style="list-style-type: none"> • John Green, <i>Gwizd naszych win</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje fragment, w którym narrator opisuje swoje przeżycia wewnętrzne • cytuje zdanie, w którym Hazel podpowiada Augustusowi cel życia • nazywa emocje bohaterów • charakteryzuje Hazel na podstawie jej wypowiedzi i przemyśleń • przytacza argumentację dziewczyny • wyjaśnia, co ma na myśli bohaterka, kiedy mówi, że pokochała granat • tłumaczy, dlaczego uczucie łączące bohaterów można nazwać prawdziwą miłością • interpretuje tytuł powieści • określa, jakim środkiem stylistycznym posłużył się Augustus, opisując swoje zmagania z chorobą nowotworową i ocenia trafność tego zabiegu 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat opłacalności emocjonalnego zaangażowania się w sytuacji, kiedy istnieje ryzyko utraty kochanej osoby • pisze wypracowanie inspirowane słowami z wiersza ks. Jana Twardowskiego: <i>Spieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Edward Stachura, <i>Zobaczysz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu i jakie ma doświadczenia • ustala, do kogo podmiot mówiący kieruje słowo <i>zobaczysz</i> • nazywa żywioły, które występują w tekście • opisuje, co dzieje się z człowiekiem, kiedy ustaje miłość • wyjaśnia, co oznacza przestroga: <i>Lepiej byś przepadł bez wieści!</i> • analizuje kompozycję utworu i jej funkcję • wskazuje, jaką funkcję pełni powtórzenie w wierszu Stachury • porównuje znaczenie przekształconego frazeologizmu ze słowem <i>strach</i> z jego sensem pierwotnym 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji na temat roli uczuć w życiu człowieka • pisze pracę zatytułowaną: „Kiedy miłość się kończy...”
Liczby w słowach – liczebnik	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w tekście liczebniki i je selekcjonuje • nazywa typy liczebników • poprawnie odmienia liczebniki • uzupełnia tekst odpowiednimi formami i typami liczebników • tworzy tekst z użyciem liczebników 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jakich przypadkach zapisuje się liczby cyframi, a w jakich używa się liczebników • redaguje tekst, stosując jak najwięcej liczebników

	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje liczebniki zbiorowe we właściwym kontekście • poprawnie zapisuje daty 	
<ul style="list-style-type: none"> • Jan Parandowski, <i>Mitologia</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia akapit, w którym jest mowa o przyczynie kalectwa Hefajstosa • określa, jakie wydarzenie świadczy o złośliwości Hefajstosa • wymienia trzy niezwykle przedmioty, które wykonał syn Dzeusa • przedstawia, jakimi przymiotami odznaczał się bohater mitu • wyjaśnia, dlaczego Hefajstos został kowalem – wskazuje wydarzenie, które zmieniło życie boga • podaje powody, dla których bohater mitu wybrał samotność i poświęcił się całkowicie pracy • gromadzi informację na temat Afrodyty i okoliczności, w jakich została żoną Hefajstosa • wskazuje w tekście określenia, którymi zastąpiono imię bohatera mitu 	<ul style="list-style-type: none"> • odszukuje w wybranych źródłach i prezentuje wizerunki Hefajstosa • podaje przykłady zapracowanych bohaterów ukazanych w różnych tekstach kultury i ocenia ich postawę • zabiera głos w dyskusji dotyczącej tego, że o wartości pracy przesądza jej efekt • określa, kogo można nazwać współczesnym Hefajstosem
<ul style="list-style-type: none"> • oś czasu • <i>Pochwała użyteczności człowieka w pozytywizmie</i> • wieża Eiffla w Paryżu (zdjęcie) 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia konsekwencje porównania społeczeństwa do żywego organizmu • omawia postrzeganie pracy w pozytywizmie • prezentuje pogląd pozytywistów na rozwój nauki • wymienia elementy składające się na program polskich pozytywistów • formułuje pozytywistyczną definicję pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat aktualności pozytywistycznych haseł • wskazuje budynek będący symbolem epoki
<ul style="list-style-type: none"> • Eliza Orzeszkowa, <i>A...b...c...</i> (fragmenty) • Thomas Webster, <i>Prywatna szkoła</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, w którym zaborze dzieje się akcja noweli • wymienia dzieci, które miała uczyć Joanna Lipska • wyjaśnia, dlaczego nauczycielka stanęła przed sądem • wskazuje fragment mówiący o satysfakcji bohaterki z wykonywanej pracy • podaje powody, którymi kierowała się Joanna Lipska, kiedy podjęła się uczenia dzieci • przedstawia, jak oddziaływała na bohaterkę zasądzona kara • wskazuje elementy charakterystyczne dla ideologii pozytywizmu, które znalazły się w przytoczonych fragmentach utworu Orzeszkowej • ustosunkowuje się do twierdzenia, że wykształcenie może pomóc w osiągnięciu powodzenia w życiu • omawia cechy charakteru Joanny Lipskiej, które narrator wysuwa na pierwszy plan 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy w formie pisemnej twórczą charakterystykę Joanny Lipskiej • porównuje obraz szkoły przedstawionej na obrazie Thomasa Webstera z jej współczesnym wyglądem
<ul style="list-style-type: none"> • Charles Dickens, <i>Dawid Copperfield</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje fragmenty mówiące o tym, że narrator przedstawia wydarzenia z 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje swoje stanowisko na temat wypowiedzi bohatera, że

	<p>przeszłości</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia argumenty, które podaje pan Murdstone, informując Dawida, że ten musi pójść do pracy określa, kto jest właścicielem opisanego w tekście domu handlowego przycacza fragment, który wyraźnie świadczy o tym, że omawiany utwór to powieści realistyczna przedstawia, co zmieniło się w życiu głównego bohatera, gdy poszedł do pracy i czego został pozbawiony nazywa uczucia, o których jest mowa w ostatnim akapicie 	<p><i>szkoły nie przyniosą [...] żadnej korzyści</i></p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje styl fragmentu tworzy realistyczny opis jednego dnia spędzonego w szkole
<ul style="list-style-type: none"> Aleksander Gieryski, <i>Piaskarze</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje kompozycję obrazu omawia sposób oddania perspektywy na obrazie i uchwycenia głębi analizuje kolorystykę obrazu i określa jej funkcję wyjaśnia istotę realizmu w malarstwie na przykładzie obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy wiążące obraz Gieryskiego ze światopoglądem epoki ocenia, czy obraz Gieryskiego można uznać za fotografię czasów, w których powstał pisze pracę: „Zderzenie cywilizacji i natury na obrazie <i>Piaskarze</i> Aleksandra Gieryskiego”
Opowiadanie. Mowa zależna i niezależna	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje dialog, używając mowy zależnej przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie używa odpowiednich znaków interpunkcyjnych przy zapisywaniu dialogu 	<ul style="list-style-type: none"> pisze opowiadanie, stosując w nim mowę zależną i niezależną
<ul style="list-style-type: none"> Jan Osiecki, <i>Religa. Człowiek z sercem w dłoni</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co sprawiło, że Zbigniew Religa został chirurgiem określa, z czym kojarzyła się bohaterowi praca chirurga, a jaka się później okazała tłumaczy, dlaczego lekarz przed pierwszą samodzielnie wykonywaną operacją odczuwał strach tłumaczy, co romantycznego widzi w pracy chirurga bohater wywiadu opisuje, na czym polega wspomniane przez doktora Religę piękno przemiany, którą przechodzi przeszczepione pacjentowi serce wymienia cechy, którymi odznaczał się Religa jako lekarz wskazuje przymiotnik w zdaniu: <i>To, co najpiękniejsze, zaczyna się dziać później, gdy puści się krew</i> i określa, w jakim stopniu występuje ta część mowy 	<ul style="list-style-type: none"> podaje propozycję innego zawodu, który kojarzy się z magią, o której mówił profesor Religa, i argumentuje swój wybór przeprowadza wywiad z osobą ze swojego otoczenia na temat jej pracy
<ul style="list-style-type: none"> Małgorzata Musierowicz, <i>Czarna polewka</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wady, jakie ma zawód lekarza z punktu widzenia rodziny wyjaśnia, czego oczekuje od rodziców bohater zamieszczonego tekstu porównuje postawę babci i dziadka wobec Józinka określa czas i miejsce opisanych wydarzeń wskazuje, z czyjej perspektywy 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie gromadzi informacje na temat cyklu <i>Jeźycjada</i> formułuje tytuł adekwatny do treści fragmentu wciela się w rolę przyjaciela (przyjaciółki) opisanego rodziny i udziela rad rodzicom Józinka ocenia aktualność poruszonego w

	<p>zostały zaprezentowane wydarzenia w tekście i określa typ narracji</p> <ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, jakie konsekwencje ma dla życia rodzinnego praca rodziców • ocenia postępowanie rodziców wobec dziecka 	tekście problemu
<ul style="list-style-type: none"> • Orson Scott Card, <i>Uczeń Alvin</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, z czym skojarzyli się Alwinowi kuźnia i kowal • wskazuje moment, kiedy młodzieniec nabiera pewności, że nauka u kowala nie spełni jego oczekiwań • określa, kim tak naprawdę chciał zostać Alvin • wyjaśnia, w jaki sposób Alvin dowiedział się tego, co chciał mu przekazać Drozd • przytacza pytanie, które nurtowało Alvina • cytuje fragment, który nie jest realistyczny i ma cechy fantastyki • tłumaczy, dlaczego Alvin pomyślał, że przysłano go na naukę u diabła • prezentuje wnioski na temat pracy u kowala, do których dochodzi bohater • interpretuje odpowiedź, którą bohater dostał od Drozda • proponuje sformułowanie, którym można by zastąpić określenie: <i>pytanie, które jarzyło się w jego umyśle</i> • wynotowuje z tekstu porównania opisujące ciało kowala pracującego w kuźni 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat prawdziwego celu poszukiwań bohatera i sposobów jego osiągnięcia • wskazuje i omawia inny tekst kultury, w którym bohater od najmłodszych lat intensywnie dąży do osiągnięcia celu
<ul style="list-style-type: none"> • Leszek Kołakowski, <i>Mini-wykłady o maxi-sprawach</i> (fragmenty) • Michał Anioł, <i>Upadek człowiek i wygnanie z raju</i> (fresk) 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, skąd wzięło się przekonanie, że praca to kara za grzech • przedstawia pogląd na temat pracy głoszony przez teologów • wskazuje, co – zdaniem filozofa – jest niezbędnym elementem pracy • wyróżnia dwa rodzaje pracy przeciwstawione sobie przez autora • tłumaczy, dlaczego człowiek nie jest stworzony do absolutnego lenistwa • objaśnia, w jakim sensie praca utwierdza ludzi w ich człowieczeństwie • formułuje główną myśl tekstu Leszka Kołakowskiego • przekształca pytanie w zdanie twierdzące • określa, jaką częścią mowy jest wyraz <i>nicnierobienie</i> i układa zdanie z tym słowem dotyczące tekstu Kołakowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat sensu i potrzeby pracy • sporządza notatkę, w której przedstawia najważniejsze tezy Kołakowskiego • wskazuje odkrycia i wynalazki, które oszczędzają ludziom wysiłku • prezentuje swoją opinię na temat tez przedstawionych w tekście
Korzystanie ze słowników	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najbardziej przydatne słowniki • wskazuje słowniki, w których należy szukać określonych informacji • swobodnie wyszukuje w słownikach potrzebnych wiadomości • odczytuje informacje zawarte w artykule hasłowym 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje informacje zawarte w słownikach

<p>Zaimek – zastępca części mowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selekcjonuje zaimki • określa, jaką część mowy zastępuje dany zaimek • stosuje zaimki, aby uniknąć powtórzeń w zdaniach • wskazuje zaimki w tekście, nazywa je i określa ich formę • uzupełnia zdania właściwymi zaimkami • wykorzystuje krótkie lub długie formy zaimków stosownie do kontekstu • przestrzega zasad pisowni zaimków w wypowiedziach o charakterze grzecznościowym 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje ciekawy tekst z użyciem wszystkich poznanych rodzajów zaimków
<ul style="list-style-type: none"> • Księga Rodzaju (fragment) 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwę rzeki, która okrążała biblijny raj • wskazuje, co niezwykłego znajdowało się w ogrodzie stworzonym przez Boga • określa, jakie zadanie wyznaczył Bóg człowiekowi • objaśnia, na jakiej podstawie można wnioskować, że pierwszy człowiek był nieśmiertelny • odpowiada, co oznacza <i>drzewo poznania dobra i zła</i> • przedstawia rolę natury w życiu pierwszego człowieka • opisuje w kilku zdaniach, jak wyglądał Eden i kto go zamieszkiwał • znajduje w wybranym źródle informację na temat tego, czym jest <i>styl biblijny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia swoje pomysły na to, jak wyglądałoby życie człowieka, gdyby nie został on wygnany z raju • na podstawie fragmentu Biblii tworzy opis rajskiego ogrodu, posługując się stylem współczesnym • wypowiada się na temat stylu użytego we fragmencie
<ul style="list-style-type: none"> • oś czasu • <i>Młodopolski zwrot ku naturze</i> • Jacek Malczewski, <i>Muzyka pól</i> (obraz) • Claude Monet, <i>Spacer nad urwiskiem w Pourville</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, za co pokolenie Młodej Polski krytykowało pozytywistów • wskazuje, do jakiej tradycji odwoływali się artyści drugiej połowy XIX w. • wyjaśnia, co interesującego dostrzegali młodopolscy twórcy w ludności mieszkającej w górach • znajduje fragment, który tłumaczy, na czym polega symbolizm • opisuje krajobraz, który odzwierciedlałby uczucie gniewu • przedstawia swoje rozumienie nazwy <i>Młoda Polska</i> • podaje znaczenie wyrazu <i>intuicja</i> na podstawie właściwego słownika i układa zdania obrazujące sensy tego słowa 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, jaki stosunek do odzyskania niepodległości mieli pozytywści, romantycy i artyści Młodej Polski • redaguje notatkę na temat XIX-wiecznego zainteresowania artystów Zakopanem i Tatrami • przygotowuje, korzystając z różnych źródeł, notatkę na temat malarstwa impresjonistów
<ul style="list-style-type: none"> • Leopold Staff, <i>Upojenie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, do jakiego typu liryki należy utwór Staffa: pośredniej czy bezpośredniej • opisuje własnymi słowami sytuację przedstawioną w <i>Upojeniu</i> • nazywa uczucia i emocje, które przeżywa osoba mówiąca • wyjaśnia, co się dzieje z duszą podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuację doznania chwili szczęścia • podaje najważniejsze cechy młodopolskiej liryki

	<ul style="list-style-type: none"> • podaje skojarzenia, jakie budzi rozbudowane wyliczenie z trzeciej zwrotki • interpretuje kończącą wiersz metaforę: <i>szczęśliwy jak plama słoneczna na trawie</i> w kontekście całego utworu • wskazuje, jaką funkcję pełnią zaimki w pierwszej strofie wiersza 	
<ul style="list-style-type: none"> • Kazimierz Przerwa-Tetmajer, <i>Schnąca limba</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuację liryczną przedstawioną w wierszu • cytuje fragment, w którym ujawnia się osoba mówiąca • nazywa typ liryki, do którego należy utwór Tetmajera • wypisuje elementy krajobrazu wymienione w tekście i analizuje ich wpływ na kształtowanie nastroju • odnajduje epitety określające elementy natury i omawia ich wpływ na nastrój strofy • określa charakter dwóch pierwszych oraz dwóch ostatnich strof • odczytuje symbolikę limby • wyjaśnia, z czym losem skojarzyła się podmiotowi mówiącemu <i>walka bolesna</i> limby • interpretuje pytania zawarte w ostatniej zwrotce w kontekście sytuacji narodu polskiego pod koniec XIX w. • bierze udział w dyskusji inspirowanej cytatem z wiersza: <i>Czyż warto jest walczyć, nie wierząc w zwycięstwo?</i> • tworzy przysłowki od przymiotników <i>dziki, ciemny, smutny, okrutny, słaby</i> i wykorzystuje je w zdaniach nawiązujących do treści wiersza • wskazuje w wierszu zaimek występujący w dwóch formach gramatycznych i określa, jaki wyraz on zastępuje 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje swoje wrażenia i refleksje wywołane przez określony widok • wskazuje i omawia inne teksty kultury, w których ważną rolę odgrywa krajobraz górski
<ul style="list-style-type: none"> • Józef Mehoffer, <i>Dziwny ogród</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, które elementy obrazu nawiązują do biblijnej opowieści o raj • wyjaśnia, jaką kolorystyką posłużył się Mehoffer i które z tych barw mają znaczenie symboliczne • analizuje kompozycję dzieła • nazywa uczucia do żony i syna, które wyraził malarz w swoim dziele • opisuje relacje łączące ukazanych na obrazie ludzi z otaczającą ich przyrodą • przedstawia swoją interpretację tytułu dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy w formie pisemnej opis obrazu • omawia wybrany tekst kultury, w którym ważną rolę pełni ogród
Opowiadanie z elementami opisu przeżyć wewnętrznych	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy opowiadania z elementami opisu przeżyć wewnętrznych • określa, co powinno znaleźć się w poszczególnych częściach pracy • porządkuje plan wydarzeń • układa plan wydarzeń do zadanego tematu opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy opowiadanie z dialogiem i opisem przeżyć wewnętrznych

	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje tytuł do podanego opowiadania • układa wstęp i zakończenie do podanego dialogu 	
<ul style="list-style-type: none"> • Jarosław Marek Rymkiewicz, <i>Wiosna w Milanówku</i> • Gerald Durrell, <i>Moje ptaki, zwierzęta i krewni</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje fragmenty w wierszu, które potwierdzają zawartą w tytule informację o porze roku • wyjaśnia, dlaczego drzewa nazwane są <i>córkami</i> Boga, a złamane gałązki <i>przyjaciółkami</i> podmiotu mówiącego • określa, jaką symboliczną funkcję w opisie ogrodu pełni światło • wskazuje, do jakiego przełomowego wydarzenia opisanego w Biblii nawiązuje przedostatni wers utworu • identyfikuje adresata utworu • nazywa postawę wobec natury, do której przyjęcia zachęca podmiot mówiący • przekształca pierwszą strofę wiersza • uzasadnia przypuszczenie, w jakiej części Europy dzieje się akcja utworu • analizuje budowę porównań wskazanych w tekście • prezentuje argumenty potwierdzające wyższość ogrodu na Korfu nad ogrodami Anglii • wyszukuje w tekście określenie świata zwierząt • wyjaśnia, jaką rolę odgrywa pierwszy akapit zamieszczonego tekstu • tłumaczy, o czym świadczy zestawienie opisów różnych owadów z opisem żuka • określa stosunek narratora do przyrody • tworzy mapę myśli na temat: „Czym dla Ciebie jest natura?” • podaje zasadę pisowni łącznej lub rozdzielnej wyrazów <i>srebrnozielony</i>, <i>łśniąco czarny</i> • wymienia środki językowe, za pomocą których narrator oddaje urok opisywanego przez siebie miejsca 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje na temat znanych na świecie ogrodów, ich wyglądu oraz funkcji • przygotowuje prezentację na temat: „Ogród moich marzeń” • tworzy opis przyrody na podstawie własnych doświadczeń
<ul style="list-style-type: none"> • Jon Krakauer, <i>Wszystko za Everest</i> (fragment) 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje fragmenty tekstu, z których dowiadujemy się, gdzie rozgrywały się opisane wydarzenia • wyjaśnia, dlaczego uczestnicy wyprawy nie schodzili zwyczajową drogą • wskazuje, kto mówi o przyczynie zablądzenia grupy • przedstawia, co przewodnik grupy zaproponował uczestnikom wyprawy, aby mogli przetrwać burzę • podaje przykłady elementów przyrody, które zostały wskazane w tekście jako zagrażające życiu • wymienia osoby znajdujące się w drugim obozie • prezentuje różne opisane w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat sensu organizowania niebezpiecznych wypraw • wskazuje inne teksty kultury opisujące groźę natury

	<ul style="list-style-type: none"> reakcje na ekstremalne warunki • ocenia zachowanie narratora i ludzi znajdujących się w obozie po usłyszeniu propozycji Hutchisona • objaśnia, na czym polega groza natury ukazana w książce <i>Wszystko za Everest</i> • wynotowuje z tekstu przykłady słownictwa specjalistycznego 	
<ul style="list-style-type: none"> • Ryszard Kapuściński, <i>Imperium</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, w którym państwie doszło do opisanego przez Kapuścińskiego katastrofy ekologicznej • wyjaśnia, co chciano osiągnąć, nawadniając pola • wymienia negatywne skutki nawadniania pustyni • podaje nazwy rzek, których zmiana biegu doprowadziła do katastrofy • przedstawia, z czym nie liczone się podczas realizacji projektu uprawy bawełny • dzieli tekst na części i nadaje im tytuły • omawia rolę, jaką w podanym fragmencie odgrywa opis życia mieszkańców starej rybackiej osady • opisuje życie w osadzie • znajduje w tekście porównanie dotyczące śmiechu i przedstawia związane z tym środki skojarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje na temat współczesnych katastrof ekologicznych i skali spowodowanych przez nie zniszczeń • podejmuje dyskusję na temat skutków zbytnej ingerencji człowieka w naturę • wyraża swoją opinię na temat ekologii i ruchów ekologicznych • wskazuje inne teksty kultury opisujące niszczenie natury przez człowieka
O grzeczności w języku	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia formy grzecznościowe, funkcjonujące w języku polskim • posługuje się odpowiednimi formami grzecznościowymi w zależności od sytuacji • przekształca wypowiedzi, dostosowując je do adresata 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje oficjalne podziękowanie • porównuje formy grzecznościowe obowiązujące w Anglii i Polsce
Co określa przysłówek?	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przysłówki w tekście • poprawnie stopniuje przysłówki • określa stopnie przysłówek • uzupełnia związki frazeologiczne odpowiednimi przysłówkami 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję przysłówek w zdaniu • tworzy tekst z użyciem przysłówek
Czym się różni przyimek od spójnika?	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice pomiędzy przyimkiem a spójnikiem • wskazuje wyrażenia przyimkowe i nazywa części mowy, które łączą się z przyimkiem • uzupełnia zdania odpowiednimi przyimkami i spójnikami • tworzy zdania złożone za pomocą odpowiednich spójników tak, aby miały określony sens 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję przyimków w zdaniu • tworzy tekst z użyciem przyimków
<ul style="list-style-type: none"> • Wanda Markowska, <i>Mity Greków i Rzymian</i> (fragmenty) • Gustave Moreau, <i>Prometeusz</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co się stało z ojcem Dzeusa • podaje, do jakiego rodu należał Prometeusz • opisuje dar, który otrzymali ludzie od dobrego tytana • znajduje fragmenty tłumaczące przyczyny kataklizmu, do jakiego doszło na ziemi • wskazuje, kto był dziadkiem 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze na podstawie mitu krótką historię stworzenia człowieka i porównuje ją z opowieścią biblijną na ten temat • omawia obraz Gustave'a Moreau

	<p>Hefajstosa</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia, za co władca Olimpu ukarał Prometeusza • tłumaczy, dlaczego Prometeusz musiał prosić Atenę, żeby ożywiła ludzi • podaje kilka określeń pasujących do Prometeusza • omawia wydarzenia z przeszłości, które wpłynęły na wzajemną relację władcy Olimpu i Prometeusza • zapisuje schemat opowieści o Prometeuszu, który będzie zawierał główne wydarzenia oraz postacie • określa części mowy we wskazanym zdaniu 	
<ul style="list-style-type: none"> • oś czasu • <i>Nadzieje i rozczarowania współczesności</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza z tekstu fragment informujący, jak zmieniały się społeczeństwa • wskazuje, który gatunek literacki został wymieniony w tekście • przedstawia charakter kultury masowej • odszukuje w tekście zdanie mówiące o tym, co jest główną cechą współczesnej kultury • określa, z jakich części mowy składa się nazwa konfliktu zbrojnego wymienionego w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy swoje dzieło sztuki • pisze wypracowanie „Dokąd zmierza człowiek”
<ul style="list-style-type: none"> • Kazimierz Wierzyński, <i>Zielono mi w głowie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przeżycia osoby mówiącej w wierszu • wyjaśnia, co może być przyczyną uczuć przeżywanych przez podmiot mówiący • podaje znaczenie metafory <i>słońce, co dało mi duszę błękitną</i> • wskazuje sformułowania, które wiążą się z radością życia i odczytuje ich sens • tłumaczy, dlaczego zdaniem podmiotu mówiącego <i>poeta zamiast człowiekiem, powinien być wiosną</i> • ocenia, czy utwór Wierzyńskiego można zaliczyć do trudnych, czy łatwych do zrozumienia tekstów • sporządza opis przyrody, który będzie oddawał emocje i nastrój • objaśnia znaczenie frazeologizmu <i>mieć zielono w głowie</i> • wskazuje wyraz wieloznaczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy języka potocznego, użyte w wierszu • omawia wpływ odzyskania przez Polskę niepodległości na tematykę i formę poezji • wypowiada się na temat skamandrytów i futurystów • wyjaśnia, jak można okazywać zadowolenie z życia i optymizm • przedstawia emocje wyrażone w wierszu za pomocą wybranej techniki plastycznej (plakat, komiks) lub dramy (np. pantomima) • znajduje w wierszu przykłady potwierdzające postulat członków grupy poetyckiej Skamander, że język poezji powinien czerpać z polszczyzny potocznej
<ul style="list-style-type: none"> • Tytus Czyżewski, <i>Od maszyny do zwierząt</i> • Umberto Boccioni, <i>Dynamizm rowerzysty</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, do kogo zwraca się futurysta w przytoczonym manifestie • wyjaśnia, jak autor tłumaczy, czym jest <i>elektryczny instynkt</i> • podaje źródła, z których współcześni artyści powinni czerpać inspirację i od kogo się uczyć • analizuje formę zapisu wiersza (celowość pogrubienia wyrazów, powtórzenia, długość zdań, interpunkcja) • ocenia, czy autor manifestu wypowiada się wyłącznie we własnym 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze wypracowanie „Czy postulowana w utworze miłość do maszyn może się obrócić przeciwko ludziom?”, korzystając z różnych źródeł • przygotowuje prezentację multimedialną dotyczącą zalet i wad postępu technicznego • omawia obraz Umberto Boccioniego

	<p>imieniu</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje wniosek na temat tego, co łączy formę utworu, styl oraz treść 	
<ul style="list-style-type: none"> • Antoine de Saint-Exupéry, <i>Mały Książę</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, kto jest adresatem utworu • opisuje sytuację, w której narrator poznał Małego Księcia • wyjaśnia, dlaczego wyrywanie młodych pędów baobabów było na planecie Małego Księcia niezwykle ważne • podaje powód podróży tytułowego bohatera • wymienia mieszkańców sześciu planet, które Mały Książę odwiedził po opuszczeniu róży • streszcza naukę, jaką udziela bohaterowi lis • określa, które wydarzenie zmotywowało Małego Księcia do powrotu na jego planetę • definiuje przynależność gatunkową utworu • analizuje scenę rozmowy z Królem i określa, na czym polega absurdalność postępowania władcy • prezentuje, czego dowiadujemy się o dorosłych z rozmów Małego Księcia z Bankierem, Starszym Panem (Geografem) i Latarnikiem • przedstawia, co uświadomił sobie Mały Książę, wędrując przez pustynię, zanim spotkał lisa, Zwrotniczego i Kupca • tłumaczy słowa Małego Księcia o tym, że to, czego ludzie szukają, może być ukryte w jednej róży lub w odrobinie wody • pisze list do tytułowego bohatera, w którym wyjaśnia mu, że dorośli nie zawsze są tak nieporadni, jak on ich postrzega • interpretuje symbolikę róży • formułuje argumenty, którymi można zachęcić do lektury <i>Małego Księcia</i> kogoś z najbliższego otoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wątki autobiograficzne obecne w utworze • wypowiada się na temat funkcjonalności ilustracji • wskazuje w utworze zdanie, które mogłoby być sentencją i rozwija zawartą w nim myśl w wypracowaniu liczącym około 200 słów • zabiera głos w dyskusji: „Czym różni się hierarchia wartości Małego Księcia od tej, która dominuje we współczesnym społeczeństwie?”
<ul style="list-style-type: none"> • Tamara Łempicka, <i>Autoportret w zielonym bugatti</i> (obraz) 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje kolorystykę zastosowaną przez malarzkę • wskazuje określenia, które najlepiej pasują do opisu wyglądu bohaterki • wyjaśnia, dlaczego to właśnie samochód stał się dla artystów lat 20. i 30. XX w. obiektem szczególnego zainteresowania oraz symbolem nowoczesności • określa, jakie przesłanie płynie z autoportretu Łempickiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada swoją opinię na temat obrazu • podejmuje dyskusję na temat dzisiejszego symbolu nowoczesności • podaje propozycje sytuacji, w jakiej mogłaby zostać sportretowana bohaterka, gdyby żyła współcześnie
<ul style="list-style-type: none"> • Czesław Miłosz, <i>Nadzieja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, w czym imieniu wypowiada się osoba mówiąca • wskazuje, do jakiej sytuacji zostało porównane wszystko, co znajduje się na 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat roli nadziei w życiu człowieka • omawia inny tekst kultury, którego ważnym motywem jest

	<p>ziemi</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje swoje rozumienie słów <i>nadzieja bywa</i> • charakteryzuje człowieka pełnego nadziei • ustosunkowuje się do poglądu wyrażonego w wierszu • interpretuje metaforę ogrodu, do którego nie można wejść, ale na który należy <i>lepiej i mądrzej</i> patrzeć • wymienia obrazy metaforyczne, za pomocą których został opisany człowiek pozbawiony nadziei • formułuje przesłanie wiersza • współtworzy mapę myśli, której centralnym pojęciem jest słowo <i>nadzieja</i> • podaje cel zastosowania formy trybu przypuszczającego w utworze 	nadzieja
<ul style="list-style-type: none"> • Stephen Hawking, <i>Moja krótka historia</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • znajduje w tekście synonim słowa <i>eksperymentalnie</i> • wymienia po dwa osiągnięcia naukowe i osobiste Hawkinga, o których jest mowa w tekście • wyjaśnia, jakie korzyści dla pracy naukowej mogą – zdaniem autora – wynikać z niepełnosprawności • wskazuje akapit, w którym autor mówi o blaskach i cieniach sławy • opisuje ogólny ton wypowiedzi Stephena Hawkinga • tłumaczy, jak bohater tekstu traktuje swoją niepełnosprawność • przedstawia, czego może dowodzić historia życia Hawkinga • podaje cel zabiegu, którym posłużył się autor, pisząc o swoim życiu • wskazuje, o jakich swoich nadziejach mówi Hawking w ostatnim akapicie • wybiera związki frazeologiczne, które można odnieść do historii życia Stephena Hawkinga 	<ul style="list-style-type: none"> • odszukuje informacje na temat ludzi, którzy osiągnęli sukces pomimo różnego rodzaju ograniczeń • pisze wypracowanie na temat wybranego bohatera literackiego lub filmowego, którego nie opuściła nadzieja mimo piętrzących się przed nim trudności
<ul style="list-style-type: none"> • Ida Fink, <i>Próg</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, kiedy dzieją się przedstawione wydarzenia • argumentuje udzieloną odpowiedź właściwymi cytatami • omawia zmiany, jakie zaszły w miejscowości, w której mieszka Elżbieta • wymienia domowników, z którymi mieszka Elżbieta • wskazuje, przed kim bohaterka stara się ukrywać swoje emocje • przedstawia niebezpieczeństwo, jakie grozi bohaterce i jej rodzinie • wyjaśnia, dlaczego bliskich Elżbiety drażni jej zachowanie • interpretuje określenie: <i>w taki czas</i> • charakteryzuje postawę Kuby wobec Elżbiety i podaje jego motywację • tłumaczy, z czym nie chce się 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję przemilczeń we fragmencie • podejmuje dyskusję, czy w niektórych przypadkach lepiej pogodzić się z losem, czy mimo wszystko żywić nadzieję

	<p>pogodzić Elżbieta i dlaczego</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozważa kwestię różnic między rozumieniem nadziei • określa sposób, w jaki pierwszy akapit wprowadza nas w treść opowiadania • wskazuje w utworze frazeologizm oznaczający uświadomienie komuś prawdziwej sytuacji, pozbawienie go złudzeń 	
<ul style="list-style-type: none"> • Stanisław Lem, <i>Godzina przyjęć profesora Tarantogi</i> (fragmenty) 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat bohaterów słuchowiska • przedstawia, jakiego rodzaju produkty reklamuje Szybki • podaje znaczenie określenia <i>kura znosząca złote jajka</i> • wyjaśnia, do czego służą <i>kontr środki</i> i czym jest <i>Anter</i> • ustala, kiedy toczy się akcja słuchowiska: współcześnie, w nieodległej przyszłości czy za wiele dziesiątków lat • wskazuje cel, który przyświeca Szybkiemu • charakteryzuje stosunek Szybkiego do terroryzmu • relacjonuje sądy Tarantogi na temat wynalazków • określa funkcję fragmentów komicznych w słuchowisku • analizuje język bohaterów i wskazuje w nim cechy charakterystyczne • wynotowuje wyrazy i sformułowania, które podkreślają realizm przedstawionej sytuacji • interpretuje nazwisko znaczące 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, które z wynalazków przyczyniły się do poprawy jakości ludzkiego życia, a były zagrożeniem dla człowieka • pisze dokończenie dialogu • przygotowuje realizację sceniczną fragmentu
Partykuła i wykrzyknik	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje partykuł • wskazuje sytuacje, w których używamy wykrzykników • odnajduje partykuły w tekście • uzupełnia tekst odpowiednimi partykułami i wykrzyknikami • modyfikuje znaczenie tekstu właściwymi partykułami • określa, które wykrzykniki służą wyrażaniu odpowiednich emocji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję wykrzykników w tekście • tworzy wypowiedzi, używając odpowiednich wykrzykników
<i>Nie</i> z różnymi wyrazami	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia części mowy pisane łącznie z partykułą <i>nie</i> • wskazuje, które części mowy pisze się rozdzielnie z partykułą <i>nie</i> • stosuje poznane zasady w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze poradnik o tym, jakich zachowań należy unikać w górach • stosuje czasowniki w trybie rozkazującym lub nietypowe czasowniki oraz partykułę <i>nie</i> • tworzy tekst, stosując różne części mowy z partykułą <i>nie</i>

Kryteria oceny pisemnych form wypowiedzi

Kryteria oceny zaproszenia

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Wskazanie adresata, nadawcy, miejsca, czasu, celu [kogo zapraszamy, kto zaprasza, gdzie, kiedy, na co]	0–1p.
II	Zastosowanie wyrazów o charakterze perswazyjnym – co najmniej jeden	0–1p.
III	Spójność tekstu	0–1p.
IV	Poprawność językowa [dopuszczalny 1 błąd]	0–1p.
V	Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny; dla uczniów z dysleksją – 2 błędy ortograficzne i 2 błędy interpunkcyjne]	0–1p.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

5p. → bardzo dobry; 4p. → dobry; 3p. → dostateczny; 2p. → dopuszczający

0 – 1p. → niedostateczny

Kryteria oceny dedykacji

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Wskazanie adresata, okoliczności, nadawcy, miejsca i czasu [komu dedykujemy; z jakiej okazji (za co, w jakich okolicznościach); kto dedykuje; gdzie (miejsce); kiedy (data)]	0–1p.
II	Spójność tekstu	0–1p.
III	Poprawność językowa [dopuszczalny 1 błąd]	0–1p.
IV	Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny; dla uczniów z dysleksją – 2 błędy ortograficzne i 2 błędy interpunkcyjne]	0–1p.
V	Trafne i poprawne użycie cytatu [fakultatywnie]	0–1p.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

5p. → bardzo dobry; 4p. → dobry; 3p. → dostateczny; 2p. → dopuszczający

0 – 1p. → niedostateczny

Kryteria oceny ogłoszenia prasowego

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zapis najważniejszych informacji [czego dotyczy ogłoszenie, np. poszukiwania pracy, kupna, sprzedaży,	0–1p.

	<i>zamiany, znalezienia, zagubienia czegoś</i>	
II	Informacja dotycząca nadawcy pozwalająca na nawiązanie z nim kontaktu [np. imię i nazwisko, adres, telefon, adres e-mail]	0–1p.
III	Funkcjonalność stylu [zwięzłość, rzeczowość]	0–1p.
IV	Poprawność językowa [dopuszczalny 1 błąd]	0–1p.
V	Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny; dla uczniów z dysleksją – 2 błędy ortograficzne i 2 błędy interpunkcyjne]	0–1p.
VI	Estetyka zapisu [czystość, czytelność, brak skreśleń]	0–1p.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

6p. → bardzo dobry; 5p. → dobry; 4p. → dostateczny; 3p. → dopuszczający

0 – 2p. → niedostateczny

Kryteria oceny ogłoszenia typu zawiadomienie

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zapis najważniejszych informacji [kogo zawiadamiamy, o czym – cel, czas, miejsce, kto zawiadamia]	0–1p.
II	Stosowanie wyrazów o charakterze perswazyjnym [co najmniej jeden]	0–1p.
III	Właściwy układ graficzny [nagłówek, treść, podpis; przejrzystość zapisu]	0–1p.
IV	Spójność tekstu	0–1p.
V	Poprawność językowa [dopuszczalny 1 błąd]	0–1p.
VI	Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna [dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny; dla uczniów z dysleksją – 2 błędy ortograficzne i 2 błędy interpunkcyjne]	0–1p.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

6p. → bardzo dobry; 5p. → dobry; 4p. → dostateczny; 3p. → dopuszczający

0 – 2p. → niedostateczny

Kryteria oceny recenzji książki

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I TEMAT (0–7)*		
I	Trafny tytuł [związany z treścią pracy]	0–1p.

II	Podanie podstawowych informacji o książce i jej twórcach – co najmniej trzy informacje [autor, tytuł, ilustrator, tłumacz, miejsce i rok wydania, wydawnictwo]	0–1p.
III	Przedstawienie problematyki utworu	0–1p.
IV	Subiektywna ocena różnych elementów książki – co najmniej cztery elementy [np. kompozycja, przebieg akcji, postawy bohaterów, język, elementy edytorskie – ilustracje, wygląd okładki, strony tytułowej]	0–2p.
V	Stosowanie słownictwa perswazyjnego	0–1p.
VI	Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0–1p.
II KOMPOZYCJA (0–3)**		
VII	Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0–1p.
VIII	Spójność tekstu	0–1p.
IX	Logiczność [nie występują nieuzasadnione powtórzenia]	0–1p.
III JĘZYK I STYL (0–4)**		
X	Poprawność językowa [0 – 3bł. → 3p.; 4bł. → 2p.; 5bł. – 6 bł. → 1p.; 7bł. → 0p.]	0–3p.
XI	Funkcjonalność stylu [styl odpowiedni do formy wypowiedzi]	0–1p.
IV ZAPIS (0–3)**		
XII	Poprawność ortograficzna [0bł. → 2p.; 1bł. → 1p.; 2bł. → 0p.] [dla uczniów z dysleksją: 0bł. – 3bł. → 2p.; 4bł. → 1p.; 5bł. → 0p.]	0–2p.
XIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	0–1p.

* Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

17p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący
16 – 17p. → bardzo dobry; 15p. → dobry +; 13 – 14p. → dobry; 12p. → dostateczny +
11p. → dostateczny; 10p. → dopuszczający +; 9p. → dopuszczający
0 – 8p. → niedostateczny

Kryteria oceny recenzji filmu

Numer	Kryteria	Liczba
-------	----------	--------

kryterium		punktów
I TEMAT (0–8)*		
I	Trafny tytuł [związany z treścią pracy]	0–1p.
II	Podanie podstawowych informacji o filmie i jego twórcach – co najmniej cztery informacje [tytuł, czas powstania, reżyser, autor scenariusza, scenograf, kostiumolog, kompozytor muzyki, obsada aktorska]	0–1p.
III	Przedstawienie problematyki filmu	0–1p.
IV	Subiektywna ocena różnych elementów filmu – co najmniej cztery elementy [np. reżyseria, scenariusz, scenografia, kostiumy, praca statystów, kaskaderów, muzyka, montaż, dźwięk, dubbing, efekty specjalne, nastrój]	0–2p.
V	Subiektywna ocena gry aktorów	0–1p.
VI	Stosowanie słownictwa perswazyjnego	0–1p.
VII	Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0–1p.
II KOMPOZYCJA (0–3)**		
VIII	Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0–1p.
IX	Spójność tekstu	0–1p.
X	Logiczność [nie występują nieuzasadnione powtórzenia]	0–1p.
III JĘZYK I STYL (0–4)**		
XI	Poprawność językowa [0 – 3bł. → 3p.; 4bł. → 2p.; 5bł. – 6 bł. → 1p.; 7bł. → 0p.]	0–3p.
XII	Funkcjonalność stylu [styl odpowiedni do formy wypowiedzi]	0–1p.
IV ZAPIS (0–3)**		
XIII	Poprawność ortograficzna [0bł. → 2p.; 1bł. → 1p.; 2bł. → 0p.] [dla uczniów z dysleksją: 0bł. – 3bł. → 2p.; 4bł. → 1p.; 5bł. → 0p.]	0–2p.
XIV	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	0–1p.

* Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

18p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący

17 – 18p. → bardzo dobry; 16p. → dobry +; 14 – 15p. → dobry; 12 – 13p. → dostateczny +
 11p. → dostateczny; 10p. → dopuszczający +; 9p. → dopuszczający;
 0 – 8p. → niedostateczny

Kryteria oceny recenzji spektaklu teatralnego

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I TEMAT (0–8)*		
I	Trafny tytuł [związany z treścią pracy]	0–1p.
II	Podanie podstawowych informacji o sztuce i jej twórcach – co najmniej cztery informacje [tytuł, reżyser, miejsce i czas prapremiery, premiery, scenograf, kostiumolog, charakteryzator, choreograf, kompozytor muzyki, obsada aktorska]	0–1p.
III	Przedstawienie problematyki przedstawienia	0–1p.
IV	Subiektywna ocena różnych elementów inscenizacji – co najmniej cztery elementy [np. reżyseria, scenografia, kostiumy, charakteryzacja, choreografia, muzyka, dobór rekwizytów, światło, praca suflera, efekty specjalne, reakcje publiczności, nastrój]	0–2p.
V	Subiektywna ocena gry aktorów	0–1p.
VI	Stosowanie słownictwa perswazyjnego	0–1p.
VII	Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0–1p.
II KOMPOZYCJA (0–3)**		
VIII	Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0–1p.
IX	Spójność tekstu	0–1p.
X	Logiczność [nie występują nieuzasadnione powtórzenia]	0–1p.
III JĘZYK I STYL (0–4)**		
XI	Poprawność językowa [0 – 3bł. → 3p.; 4bł. → 2p.; 5bł. – 6 bł. → 1p.; 7bł. → 0p.]	0–3p.
XII	Funkcjonalność stylu [styl odpowiedni do formy wypowiedzi]	0–1p.
IV ZAPIS (0–3)**		
XIII	Poprawność ortograficzna [0bł. → 2p.; 1bł. → 1p.; 2bł. → 0p.] [dla uczniów z dysleksją: 0bł. – 3bł. → 2p.; 4bł. → 1p.; 5bł. → 0p.]	0–2p.
XIV	Poprawność interpunkcyjna	0–1p.

	[dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	
--	---	--

* Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

18p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący
 17 – 18p. → bardzo dobry; 16p. → dobry +; 14 – 15p. → dobry; 12 – 13p. → dostateczny +
 11p. → dostateczny; 10p. → dopuszczający +; 9p. → dopuszczający;
 0 – 8p. → niedostateczny

Kryteria oceny opowiadania twórczego

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I TEMAT (0–6)*		
I	Rozwinięcie tematu	0–2p.
II	Trafny tytuł [odpowiedni do treści opowiadania]	0–1p.
III	Przedstawienie przyczynowo – skutkowego toku zdarzeń	0–1p.
IV	Ciekawy sposób prowadzenia narracji [osiągnięty na przykład dzięki prawidłowemu wprowadzenie do toku narracji kilkudzaniowego opisu; np. opisu przedmiotu, krajobrazu, wyglądu zewnętrznego postaci, sytuacji, przeżyć wewnętrznych; lub elementów charakterystyki postaci]	0–2p.
II KOMPOZYCJA (0–3)**		
V	Trójdzielność wypowiedzi [wstęp, rozwinięcie, zakończenie] z zachowaniem właściwych proporcji	0–1p.
VI	Spójność	0–1p.
VII	Logiczność [brak powtarzania tych samych treści]	0–1p.
III JEZYK I STYL (0–4)**		
VIII	Poprawność językowa [0 – 3bł. → 3p.; 4bł. → 2p.; 5bł. – 6 bł. → 1p.; 7bł. → 0p.]	0–3p.
IX	Funkcjonalność stylu	0–1p.
IV ZAPIS (0–3)**		
X	Poprawność ortograficzna [0bł. → 2p.; 1bł. → 1p.; 2bł. → 0p.] [dla uczniów z dysleksją: 0bł. – 3bł. → 2p.; 4bł. → 1p.; 5bł. → 0p.]	0–2p.

XI	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	0–1p.
----	--	-------

* Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

16p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący

15 – 16p. → bardzo dobry; 13 – 14p. → dobry; 11 – 12p. → dostateczny

8 – 10p. → dopuszczający; 0 – 7p. → niedostateczny

Kryteria oceny opowiadania z dialogiem

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I		
TEMAT (0–6)*		
I	Rozwinięcie tematu	0–2p.
II	Trafny tytuł [odpowiedni do treści opowiadania]	0–1p.
III	Przedstawienie przyczynowo – skutkowego toku zdarzeń	0–1p.
IV	Poprawne i celowe wprowadzenie dialogu w tok narracji [co najmniej jeden przykład składający się z co najmniej sześciu wypowiedzi]	0–1p.
V	Poprawne stosowanie uzupełnień dialogowych [co najmniej trzy przykłady]	0–1p.
II		
KOMPOZYCJA (0–3)**		
VI	Trójdzielność wypowiedzi [wstęp, rozwinięcie, zakończenie] z zachowaniem właściwych proporcji	0–1p.
VII	Spójność	0–1p.
VIII	Logiczność [brak powtarzania tych samych treści]	0–1p.
III		
JĘZYK I STYL (0–4)**		
IX	Poprawność językowa [0 – 3bł. → 3p.; 4bł. → 2p.; 5bł. – 6 bł. → 1p.; 7bł. → 0p.]	0–3p.
X	Funkcjonalność stylu	0–1p.
IV		
ZAPIS (0–3)**		
XI	Poprawność ortograficzna [0bł. → 2p.; 1bł. → 1p.; 2bł. → 0p.] [dla uczniów z dysleksją: 0bł. – 3bł. → 2p.; 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]	0–2p.
XII	Poprawność interpunkcyjna	0–1p.

	[dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	
--	---	--

* Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

16p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący

15 – 16p. → bardzo dobry; 13 – 14p. → dobry; 11 – 12p. → dostateczny

8 – 10p. → dopuszczający; 0 – 7p. → niedostateczny

Kryteria oceny opisu dzieła sztuki – reprodukcji obrazu

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I TEMAT (0–10)		
I	Realizacja tematu [opowiadanie nie może dominować nad opisem]	0–1p.
II	Krótką informacją o dziele i jego twórcy	0–1p.
III	Określenie tematyki obrazu [np. <i>portret, pejzaż, martwa natura, scena batalistyczna, scena rodzajowa, malarstwo abstrakcyjne, akt</i>]	0–1p.
IV	Wyodrębnienie i nazwanie charakterystycznych elementów przedstawionych na pierwszym planie obrazu	0–1p.
V	Wyodrębnienie i nazwanie charakterystycznych elementów przedstawionych na drugim planie obrazu	0–1p.
VI	Opis tła obrazu	0–1p.
VII	Określenie nastroju	0–1p.
VIII	Nazwanie cech charakterystycznych dla poszczególnych elementów – np. ich kształt, wielkość, kolor [nie wystarcza pojedyncze stwierdzenie ani wskazanie tylko jednej cechy dla różnych elementów]	0–1p.
IX	Stosowanie słownictwa określającego stosunki przestrzenne – co najmniej cztery przykłady [np. <i>na pierwszym planie, obok, z prawej strony, poniżej, u dołu</i>]	0–1p.
X	Sformułowanie własnych wrażeń lub refleksji	0–1p.
II KOMPOZYCJA (0–2)*		
XI	Trójdzielność wypowiedzi	0–1p.
XII	Spójność	0–1p.
III		

JĘZYK I STYL (0–4)*		
XIII	Poprawność językowa [0 – 3bł. → 3p.; 4bł. → 2p.; 5bł. – 6 bł. → 1p.; 7bł. → 0p.]	0–3p.
XIV	Funkcjonalność stylu	0–1p.
IV ZAPIS (0–3)*		
XV	Poprawność ortograficzna [0bł. → 2p.; 1bł. → 1p.; 2bł. → 0p.] [dla uczniów z dysleksją: 0bł. – 3bł. → 2p.; 4bł. → 1p.; 5bł. → 0p.]	0–2p.
XVI	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów]	0–1p.

* Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

19p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący
 18 – 19p. → bardzo dobry; 17p. → dobry+; 15 – 16p. → dobry; 13 – 14p. → dostateczny+
 11 – 12p. → dostateczny; 10p. → dopuszczający+; 9p. → dopuszczający
 0 – 8p. → niedostateczny

Kryteria oceny streszczenia

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I TEMAT (0–7)*		
I	Zrozumienie tematu [streszczonego tekstu]	0–1p.
II	Przedstawienie treści w określonej ilości wypowiedzeń [np. w 7-8 zdaniach]**	0–1p.
III	Wybór najważniejszych faktów, wydarzeń	0–1p.
IV	Prawidłowa chronologia przedstawionych zdarzeń	0–1p.
V	Streszczenie ważnych myśli i rozmów bohaterów	0–1p.
VI	Unikanie opisów, zbędnych szczegółów, spraw drugorzędnych	0–1p.
VII	Obiektywizm [brak ocen, komentarzy, uwag, refleksji]	0–1p.
II KOMPOZYCJA (0–1)		
VIII	Spójność i logiczność tekstu	0–1p.
III JĘZYK I STYL (0–3)		

IX	Poprawność językowa [0 – 1bł. → 2p.; 2bł. → 1p.; 3bł. → 0p.]	0–2p.
X	Funkcjonalność stylu [jasność, rzeczowość, krótkie, zwarte zdania pozbawione wyrażeń ekspresyjnych]	0–1p.
IV ZAPIS (0–3)		
XI	Poprawność ortograficzna [0bł. → 2p.; 1bł. → 1p.; 2bł. → 0p.] [dla uczniów z dysleksją: 0bł. – 3bł. → 2p.; 4bł. → 1p.; 5bł. → 0p.]	0–2p.
XII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 2 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalne 4 błędy]	0–1p.

* Uczeń otrzymuje 0p. za pracę świadcząca o niezrozumieniu streszczanego tekstu.

** Jeśli streszczenie nie zawiera określonej liczby wypowiedzeń – uczeń otrzymuje 0p. za kryteria: język i styl, zapis.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

14p. (praca bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych) → celujący

13 – 14p. → bardzo dobry; 12p. → dobry +; 11p. → dobry; 10p. → dostateczny +

9p. → dostateczny; 8p. → dopuszczający +; 7p. → dopuszczający; 0 – 6p. → niedostateczny

Kryteria oceny wypowiedzi ustnych

Kryteria oceny opowiadania ustnego twórczego i odtwórczego

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zgodność opowiadania z tematem	0–1p.
II	Rozwinięcie opowiadania w ramach określonej koncepcji ucznia	0–2p.
III	Spójność i logiczne uporządkowanie opowiadania	0–1p.
IV	Płynność opowiadania [właściwe tempo mówienia]	0–1p.
V	Wyraźne mówienie [uczeń jest dostatecznie słyszany i rozumiany]	0–1p.
VI	Przestrzeganie poprawności językowej [dopuszczalne 3 błędy]	0–1p.
VII	Wyraziste mówienie [dostosowanie sposobu mówienia do sytuacji opowiadania; właściwa modulacja głosu, zaciekawienie słuchaczy, potęgowanie napięcia]	0–1p.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

8p. → celujący; 7p. → bardzo dobry; 5–6p. → dobry; 4p. → dostateczny

3p. → dopuszczający; 0p.–2p. → niedostateczny

Kryteria oceny przemówienia

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zgodność przemówienia z tematem	0–1p.
II	Wstęp – apostrofa do słuchaczy, wyjaśnienie powodu spotkania, określenie celu przemówienia	0–1p.
III	Rozwinięcie tematu w ramach określonej koncepcji ucznia	0–2p.
IV	Zakończenie – np. uogólnienie, refleksja, aforyzm, sentencja, odpowiedni cytat	0–1p.
V	Występowanie wyrazów i zwrotów dotyczących czasu i miejsca, w którym odbywa się spotkanie [np. <i>szczególna data, pamiętny dzień, niezwykła chwila, niezapomniane miejsce</i>]	0–1p.
VI	Występowanie zwrotów skierowanych do słuchaczy – co najmniej 2 przykłady poza wstępną apostrofą [np. <i>mili goście, szanowni państwo, panie i panowie, zacni zebrani, drogie koleżanki i drodzy koledzy</i>]	0–1p.
VII	Występowanie słów wyrażających stosunek do własnej wypowiedzi [np. <i>mam zaszczyt, jestem wzruszony, przypadł mi miły obowiązek</i>]	0–1p.
VIII	Spójność wypowiedzi	0–1p.
IX	Logiczność wypowiedzi	0–1p.
X	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	0–1p.
XI	Funkcjonalność stylu wypowiedzi – styl dostosowany do audytorium, sugestywność, jasność, rzeczowość, zrozumiałość wypowiedzi	0–1p.
XII	Płynność wypowiedzi [odpowiednie tempo mówienia, uczeń może przyspieszyć tylko wtedy, gdy ma to służyć do osiągnięcia jakiegoś efektu]	0–1p.
XIII	Wyraźne mówienie [uczeń jest słyszany i rozumiany]	0–1p.
XIV	Wyraziste mówienie [odpowiednie akcentowanie najważniejszych miejsc wystąpienia, modulacja głosu, pauzy, unikanie monotonii]	0–1p.
XV	Odpowiednie gesty, mimika, postawa przemawiającego [nie rozpraszają słuchaczy, podkreślają najważniejsze elementy wystąpienia, służą utrzymywaniu kontaktu ze słuchającymi]	0–1p.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

16p. → celujący; 14 – 15p. → bardzo dobry; 12 – 13p. → dobry; 10 – 11p. → dostateczny
8 – 9p. → dopuszczający; 0 – 7p. → niedostateczny

Zasady oceniania dyktand

I	Każde dyktando poprzedzone jest przypomnieniem określonych zasad
---	--

	ortograficznych, przeprowadzeniem ćwiczeń, pracą ze słownikiem ortograficznym i opracowaniem zestawu ortogramów.
II	Dyktanda są oceniane w zależności od trudności tekstu i ilości ortogramów w nich zawartych.
III	Uczniowie, którzy otrzymali ocenę niedostateczną, przepisują tekst dyktanda do zeszytu. Za bezbłędne przepisanie otrzymują ocenę dopuszczającą (w dzienniku zapisane są obie oceny).
IV	Uczniowie ze stwierdzoną dysleksją, jeśli napiszą na ocenę pozytywną, oceniani są według tych samych kryteriów, ale otrzymują jedną ocenę „wyżej”, jeśli napiszą „na jedynkę”, nie otrzymują oceny niedostatecznej, przepisują tekst dyktanda w domu do zeszytu. Za bezbłędne przepisanie dyktanda otrzymują ocenę dopuszczającą.

Przyjmuje się następujące wymagania w zakresie umiejętności poprawnego pisania pod względem ortograficznym:

100% ortogramów, brak błędów interpunkcyjnych → celujący

96–100% ortogramów → bardzo dobry

80–95% ortogramów → dobry (+)

65–79% ortogramów → dostateczny (+)

55–64% ortogramów → dopuszczający (+)

mniej niż 55% ortogramów → niedostateczny

Kryteria oceny recytacji

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Znajomość tekstu [dwa nieznaczące błędy (w tym podpowiedzi nauczyciela) – 2 punkty; od 3 do 5 błędów – 1punkt; liczne błędy, podpowiedzi wykluczają przyznawanie punktów za kolejne kryteria; uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną]	0–2p.
II	Właściwe tempo mówienia [dostosowane do sytuacji ukazanej w wierszu, fragmencie prozy; przestrzeganie znaków interpunkcyjnych, przerzutni]	1p.
III	Wyraźne mówienie [uczeń jest słyszany i rozumiany]	1p.
IV	Wyraziste mówienie [uczeń dostosowuje sposób mówienia do sytuacji ukazanej w wierszu, fragmencie prozy; głosem wyraża uczucia, zaciekawia, wzrusza itp.]	0–2p.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

6p. → bardzo dobry; 5p. → dobry; 4p. → dostateczny; 3p. → dopuszczający

0 – 2p. → niedostateczny

Kryteria oceny rysunkowych (plastycznych) konkretyzacji utworów

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Realizacja tematu	0–1p.
II	Zgodność pracy z tekstem	0–2p.
III	Oryginalność wyrażonej treści	0–2p.
IV	Oryginalność zastosowanej techniki [2 punkty przyznaje się, jeżeli uczeń do wykonania pracy użył innych materiałów niż kartka i kredki]	0–2p.
V	Estetyka wykonania	0 –1p.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

8 p. → celujący; 7 p. → bardzo dobry; 6 p. → dobry; 5 p. → dostateczny

4 p. → dopuszczający; 0 p. – 3 p. → niedostateczny

Kryteria oceny realizacji określonych projektów

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Zgodność projektu z tematem	0–2p.
II	Oryginalność wyrażonej treści	0–2p.
III	Oryginalność zastosowanej techniki (technologii)	0–4p.
IV	Estetyka wykonania	0–2p.
V	Prezentacja	0–2p.

Propozycja przeliczenia punktów na oceny:

12 p. → celujący; 10 – 11 p. → bardzo dobry; 8 – 9 p. → dobry; 6 – 7 p. → dostateczny

5 p. → dopuszczający; 0 p. – 4 p. → niedostateczny

Kryteria oceny współpracy w grupie w związku z realizacją konkretnych zadań

Numer kryterium	Elementy współpracy podlegające punktowaniu	Liczba punktów
I	Ogólne zaangażowanie w pracę grupy	0–2p.
II	Bezpośredni wkład w realizację powierzonego zadania	0–2p.
III	Stopień wywiązania się z pełnionej funkcji	0–2p.
IV	Umiejętności współpracy z innymi	0–2p.
V	Rozumienie własnej sytuacji w grupie	0–2p.

Propozycja oceniania:

9 – 10 p. → „++”; 6 – 8 p. → „+”; 4 – 5 p. → „nic”; 0 – 3 p. → „-”

Uwaga! Należy ustalić zasady, wg których ilość uzyskanych „plusów” i „minusów” będzie przeliczana na oceny.